

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Зямля пад Мінскам пойдзе «з малатка»

«Каляда прыйшла!»

Каго называюць «інтэлектам» беларускай арміі?

Лайдакі павінны працаваць

Праект дэкрэта аб стымуляванні занятасці грамадзян Прэзідэнт даручыў дапрацаваць на працягу месяца

Вырашаць праблему эфектыўнай працоўнай занятасці неабходна, не адкладваючы на доўгі час. Аб гэтым Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка заявіў на нарадзе, дзе абмяркуюцца праект дэкрэта, накіраванага на стымуляванне занятасці грамадзян. Па выніках абмеркавання Прэзідэнт даручыў на працягу месяца дапрацаваць праект дэкрэта, паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

На нараду былі запрошаны намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Валерый Міцкевіч, віцэ-прэм'ер Наталля Качанова, міністр фінансаў Уладзімір Амарын, міністр унутраных спраў Ігар Шуневіч, міністр па падатках і зборах Сяргей Налівайка, а таксама міністр працы і сацыяльнай абароны Марыяна Шоткіна.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што ў кастрычніку мінулага года даручаў ураду сумесна з Адміністрацыяй Прэзідэнта распрацаваць канкрэтныя меры па ўключэнні ў працоўную дзейнасць непрацоўчых грамадзян і спыненні раздачы дзяржаўных дабротаў так званым лайдакам.

Ініцыятыва канкрэтных крокаў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў зварот да кіраўнікоў дзяржаў — членаў Еўразійскага эканамічнага саюза ў сувязі з тым, што наша краіна 1 студзеня 2015 года ўступіла ў старшынства ў Вышэйшым Еўразійскім эканамічным саветае, Еўразійскім міжрадавым саветае і Саветае Еўразійскай эканамічнай камісіі. Аб гэтым БЕЛТА паведамілі ў Адміністрацыі Прэзідэнта.

У звароце адзначаецца, што Беларусь разглядае ЕАЭС у якасці найважнейшага інтэграцыйнага аб'яднання, якое спрыяе забеспячэнню эканамічнай і сацыяльнай стабільнасці ў рэгіёне. Старшынства Беларусі будзе накіравана на далейшае ўмацаванне добрасуседства, развіццё эканамічнага супрацоўніцтва, садзейнічанне распаўсюджванню чатырох асноватворных эканамічных свабод саюза: руху тавараў, паслуг, капіталу і працоўнай сілы.

Беларускі бок на ўсіх этапах падрыхтоўкі дагавора аб ЕАЭС паслядоўна заяўляў пра неабходнасць максімальнай лібералізацыі ўмоў эканамічнай дзейнасці ў рамках інтэграцыйнага аб'яднання. «Па-рапейшаму лямбда, што падмуракам Еўразійскага эканамічнага саюза павінна стаць поўная адмена выключэнняў і абмежаванняў у руху тавараў», — гаворыцца ў звароце.

У ім таксама ўтрымліваецца шэраг прапановаў. Яны датычацца прыняцця мер па больш хуткім пераходзе да ўзгодненай, а ў перспектыве — і да адзінай прамысловай і аграрна-прамысловай палітыкі, паскарэння распрацоўкі і прыняцця асноўных напрамкаў прамысловага супрацоўніцтва ў рамках саюза, забеспячэння безумоўнага пачатку функцыянавання з 1 студзеня 2016 года адзінага рынку лекавых сродкаў і медыцынскіх вырабаў. Акрамя таго, прапануецца пачаць практычную рэалізацыю палажэнняў дагавора, якія прадугледжваюць сумесныя дзеянні па развіцці экспарту.

Беларускі бок таксама надае важнае значэнне выпрацоўцы канцэпцый фарміравання агульных рынкуў электраэнергіі, газу, нафты і нафтапрадуктаў. Заяўлена, што ў перыяд старшынства Беларусі будучы зробленыя канкрэтныя крокі па развіцці інтэграцыйных працэсаў у сферы паслуг.

Актуальнай з'яўляецца мытна-тарыфная і нетарыфная абарона адзінай мытнай прасторы. У сувязі з гэтым Беларусь чакае ад партнёраў адкрытасці па пытаннях дыялогу з СГА. Акрамя таго, прапануецца выпрацаваць дзейсныя механізмы функцыянавання ЕАЭС ва ўмовах прымянення адным з дзяржаў — членаў аднабаковых мер абароны рынку ў дачыненні да трохі дзяржаў. Пры гэтым асабліва ўвагу неабходна надаць пытанням каардынацыі ўзаемадзеяння ў сферы санітарных, ветэрынарных і фітасанітарных мер, абароны працоўнай сілы.

Кіраўнік беларускай дзяржавы выказаў надзею на падтрымку з боку дзяржаў — членаў ЕАЭС ў практычным ажыццяўленні беларускіх ініцыятыў. «Перакананы, што наша цесная ўзаемадзеянне стане асновай максімальна эфектыўнай рэалізацыі намечаных планаў і паспяховага станаўлення Еўразійскага эканамічнага саюза ў якасці самастойнага цэнтру устойлівага эканамічнага развіцця», — сказаў на звароце.

У Завышанскім краі — так называюць наваколле вёскі Завышша, што ў Іванаўскім раёне Брэстчыны — дзівосаў хапае. Тут і славае возера, і незабыўныя палескія краўвіды, і дубы-волаты. Для аднаго з магутных дрэў тэа, хто бывае ў гэтых мясцінах, спыняюцца і пакідаюць на яго галінках «падарунак» — стужку або нават паветраны шарык. Каб спраўдзіліся жаданні і абавязкова вярнуцца сюды яшчэ раз.

Дрэва жаданняў

На думку парламентарыя

«КАМБАЙНЕРЫ ЛЕТАСЬ ЗАРАБЛЯЛІ ПА 30—40 МІЛЬЁНАЎ. Я НЕ ВЕДАЮ, ДЗЕ ЯШЧЭ ЁСЦЬ ТАКІЯ ЗАРОБОКІ»

Для беларускіх вытворцаў сельгаспрадукцыі мінулы год выдаўся няпростым. Пагроза эпідэміі афрыканскай чумы ў свінагадоўлі, забарона экспарту мясной прадукцыі з боку Расіі, паступовае скарачэнне дзяржаўнай падтрымкі, рост канкурэнцыі, наступствы глабальнага змянення клімату... Ды і год, які пачаўся, не абячае быць лягчэйшым. Пра тое, наколькі наша сельская гаспадарка гатова да новых выпрабаванняў, размова з дэпутатам Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Леанідам АПАНАСЮКОМ.

— Леанід Мікалаевіч, як вы ацэньваеце развіццё сельскай гаспадаркі ў нашай краіне?

— Я 37 гадоў свайго жыцця аддаў гэтай галіне нашай эканомікі. Пачынаў у 1979-м, пры Саветцкім Саюзе кіраваў калгасам «Чырвоная Армія» ў Рагачоўскім раёне. Гэта была адна з найбуйнейшых гаспадаркаў былога Саюза. У нас было каля 9 тысяч гадоў буйной рагатай жывёлы. Умовы гаспадарання ў той час адраэніваліся ўзроўненасцю ў з'яўленні дні, цвёрдай і адзінай валютай — саветцкім рублём, стабільнымі цэнамі на сельгаспрадукцыю,

што дазваляла паспяхова планавач сваю дзейнасць у сярэднэтэрміновай перспектыве. Мы пастаўлялі сваю прадукцыю ў Маскву і Ленінград.

Пасля развалу Саветаў Саюза сельскай гаспадаркі жылі як маглі. Спачатку было вельмі цяжка, бо ў эканоміцы быў хаос, але потым вярнулася дзяржаўнае планаванне сельскай гаспадаркі, была аказана магутная дзяржаўная падтрымка, запрацавалі трактарны, аўтамабільны заводы, Гомсельмаш. Мадэрнізацыя, суперсучасныя тэхналогіі падштурхнулі развіццё сельскай гаспадаркі. Мы сталі вырабляць насенне

Фота: Навіны БЕЛТА

высокай кандыцыі. Цяпер збіраем 10 млн тон зерня, а пачыналі з трох мільёнаў. Не ведаю, дзе зараз яшчэ выкарыстоўваецца ручная праца на ферме. Мы пабудавалі сучасныя дзіўныя залы, вырабляем высака якаснае малако. У выніку выйшлі на рынку не толькі Расіі, постсаветскай прасторы, але і іншых краін.

Сельская гаспадарка ў Беларусі мае высокую якасць па вытворчасці працы, якасці прадукцыі, тэмпах росту. У рэалізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі мы набліжамся да лічбы ў 7 млрд долараў ЗША.

Абмяркуем ЧАТЫРЫ ПРОФІЛІ ДЛЯ СТАРШЫХ КЛАСАЎ ШКОЛЫ — НЕ Выйсце, або Чаму ў мультыпрофільнай мадэлі навучання так шмат прыхільнікаў

Масавы пераход старшых класаў школы на профільнае навучанне — задача найбліжэйшых гадоў. Укараненне прафілізацыі ў 10—11-х класах — справа добраахвотная. Міністэрства адукацыі рэкамендавала развіваць на старшай ступені школы чатыры асноўныя профілі: фізіка-матэматычны, хіміка-біялагічны, філалагічны і грамадазнаўчы. У межах гэтых профіляў адпаведныя прадметы вывучаюцца старшакласнікамі на павышаным узроўні, што дае магчымасць многім выпускнікам школ, гімназій і ліцэяў паспяхова здаваць цэнтралізаванае тэсціраванне пры паступленні ў ВНУ.

Але ў некаторых школах апрабучэння яшчэ адна мадэль — размова ідзе пра мультыпрофільнае навучанне. Каб разабрацца, у чым розніца паміж профільным і мультыпрофільным навучаннем і якія перавагі і недахопы мае кожная з гэтых мадэляў, мы звярнуліся да прафесара кафедры педагогікі і менеджменту адукацыі Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Мікалая ЗАПРУДСКАГА:

— Дазвольце мне спачатку невялічкі экскурс у гісторыю пытання. Упершыню мультыпрофільнае навучанне пачала ўкараняць у пачатку мінулага дзесяцігоддзя ў Барысаве першая гарадская гімназія. Потым пад кіраўніцтвам супрацоўніка Акадэміі паслядыпломнай адукацыі (Ганны Дабрынеўскай і майму) распачалася трохгадовая эксперыментальная апрабачка гэтай мадэлі больш чым у дзесяці ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Распажыўнагляд абверг паведамленні пра абмежаванні на продаж украінскай і беларускай солі

У Распажыўнаглядзе абверглі паведамленні, што рознічным сеткам было рэкамендавана зніць з продажу соль украінскай і беларускай вытворчасці. Пра гэта паведамілі ў прэс-службе Распажыўнагляда. «У нас сапраўды ўзніклі прэтэнзіі да якасці солі асобных вытворцаў, але, тым не менш, пакуль маніторынг працягваецца і ніякіх дадатковых мер па абмежаванні рэалізацыі не ўводзілася», — растлумачылі ў ведамстве.

У Балгарыі затрымалі саўдзельніка парыжскіх тэрарыстаў

Пракуратура Балгарыі пацвердзіла арышт грамадзяніна Францыі, падазраваемага ў сувязях з братамі Шэрыфам і Саїдам Куашы, якія забілі ў Парыжы 12 чалавек. Пра гэта Agence France-Presse паведаміла прадстаўнік пракуратуры Дарына Славава.

Па звестках ведамства, 29-гадовы Фрыц Жалі Жаашэн быў затрыманы пры спробе перасекчы балгарска-турэцкую мяжу. Цяпер Балгарыя можа экстрадаваць Жаашэна ў Францыю. Адзначаецца, што затым мужчына са сваім трохгадовым сынам планавалі перабрацца ў Сірыю.

Нафта ўпала ніжэй за 46 долараў за барэль

Сусветныя цэны на нафту дасягнулі мінімуму апошніх 5,5 года на фоне чутак пра рост пасапасаў паліва ў ЗША. Пра гэта паведамляе агенства Bloomberg. Нафта маркі Brent патаннела на 1,5 працэнта да 46,72 долара за барэль, пры гэтым кошт падчас таргу апускаўся ніжэй за 46,7 долара. Кошт нафты маркі WTI ўпаў да 45,43 долара за барэль. Гэта самы нізкі паказчык з сакавіка 2009 года. Цэны на нафту падаюць перад выходам дадзеных аб запасах нафты ў ЗША, якія, паводле ацэнак Bloomberg, могуць вырасці на 1,75 мільяна барэляў, а таксама на фоне магчымай заявы ўрада Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў пра працяг павелічэння аб'ёмаў здабычы нафты.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Аўсянка зніжае рызыку заўчаснай смерці

Новае даследаванне, праведзенае ў Гарвардскім універсітэце, паказала, што спажыванне цэльназерных прадуктаў памяншае рызыку заўчаснай смерці на 9%. Так, невялікая порцыя аўснай кашы — ключ да даўгажывання. Навукоўцы ацанілі дадзеныя двух буйных даследаванняў, у якіх брала ўдзел больш за 100 тысяч чалавек, піша Zee News. У людзей, што з'ядалі не менш за 33 грамы сучаснага збожжа штодня (эквівалентна порцыі аўснай кашы), рызыка заўчаснай смерці стала на 9% ніжэйшай у параўнанні з тымі, хто практычна не еў цэльназерных прадуктаў. Даследчыкі мяркуюць: сучаснае збожжа абараняе сэрца, зніжаючы ўзроўні інсуліну і цукру ў крыві. Гэта дапамагае паменшыць рызыку сардэчна-сасудзістых захворванняў і дыябету.

КОРАТКА

З 16 студзеня ў адпаведнасці з указам № 483 вадзіцелі будучы абавязаны перавозіць дзяцей ва ўтрымліваючых устатках і выкарыстоўваць зімовыя шыны з 1 снежня па 1 сакавіка.

Званне «Культурная сталіца Беларусі — 2015» афіцыйна перайшло да Брэста. Цырымонія перадачы гораду сімвалаў рэспубліканскай акцыі адбылася 12 студзеня ў акадэмічным тэатры драмы падчас урачыстага закрыцця міжнароднага фестывалю класічнай музыкі «Студзеньскія музычныя вечары».

Прэзідэнт Саюза еўрапейскіх футбольных асацыяцый (УЕФА) Мішэль Пляціні наведзе Мінск з кароткатэрміновымі візітамі.

Падчас узгарання ў прыватным доме па вуліцы Пераможнай у Гродне 18-гадовая дзяўчына з сяброўкай апынуліся на мансардным паверсе. Яны сталі клікаць на дапамогу, іх пачуў сусед, які прываставіў да ачна драўляную лесвіцу. Па ёй дзяўчыны і выбраліся з палацкага жытля.

Форвард зборнай Партугаліі і мадрыдскага «Рэала» Крыштыяну Ранаду атрымаў «Залаты мяч» (трэці за кар'ера) па выніках галасавання, праведзенага ФІФА сярод трэнеруў, капітанаў нацыянальных зборных і журналістаў.

Сумесны праект «Звязды» Міністэрства па надзвычайных сітуацыях

Пры зменлівым надвор'і трэба глядзець і ўгару, і пад ногі

Сумаваць гэтай зімой нябесная канцэлярыя не дае. Настрой у яе мяняецца, як шкельцы ў калейдаскопе: перыяды адлігі раптам змяняюць моцны галалёд ды арктычныя халады, якія, у сваю чаргу, саступаюць свае пазіцыі праз некалькі дзён ветранаму і сырому надвор'ю. Але рэзкія кідкі з цяпла ў холад і назад, якія да таго ж суправаджаюцца магутным ветрам, не заўжды бяспечныя для чалавека. Пра тое, як жа бяспечна правесці самы халодны і непрадказальны час года, карэспандэнт «Звязды» пагутарыў з памочнікам міністра па надзвычайных сітуацыях Віталем НАВІЦКІМ.

«РУЛЕТКА» ЛЕДЗЯШУ

Здарылася гэтая гісторыя гады тры таму ў Мінску. Маці з сямімесячным хлопчыкам гулялі па горадзе. Праходзілі па тратуары каля адной крамы ўшчыльную. Магчыма, адсыці на бяспечную адлегласць не было: ля крамы вельмі блізка ідзе праезная частка. І крамы ў гэты момант з даху магазіна сарваўся лядзях. Ён прабыў тканевы верх калыскі. Асколкі падрапалі дзіця. Жанчына тут жа паспяшалася ў краму. Там яна

Каварны зімовы «калейдаскоп»

падшыла да адміністратара і паскардзілася на тое, што адбылося. Калыску бы адрамантавалі ў той жа краме на першым паверсе быслатна. Ледзяшы кабівалі на наступны дзень. Пачыцілі і снег з даху... На сцяне крамы прыляпілі паперку з надпісам «Асцярожна, магчымае падзенне ледзяшоў і снегу». Годам пазней з'явіўся яшчэ адзін папераджалны надпіс, у якім на магчымае падзенне зімовых «сорпрызаў» зверху папярэдвалі кіроўцаў.

Лайдакі павінны працаваць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У гэтым кірунку, як адзначыў Прэзідэнт, у краіне ўжо прыняты шэраг рашэнняў. «Па-першае, павялічаны мінімальны працоўны стаж для прызначэння працоўных пенсій з 10 да 15 гадоў. Мы прынялі такое рашэнне. І мы дамовіліся аб тым, што гэта — першы крок. Магчыма, і не 15, а 20 гадоў. Адрпаціў — потым звяртайся па пенсію. Але пакуль — 15 гадоў», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Акрамя таго, на 5 гадоў павялічыўся ўзрост для звароту па мінімальную сацыяльную пенсію пры адсутнасці неабходнага стажу працы. «Паглядзім у будучыні, можа, і тут дадаткова зробім пэўныя крокі. Гэта дазволіць адсунуць прызначэнне пенсіі тым, хто па ўзвешчці някага ўкладу ў эканоміку не ўнёс. Няхай гэтая сацыяльная пенсія і невялікая, але калі паглядзець у цэлым, то гэта мільярды рублёў, а ў гадавым вылічэнні, можа, і трыльёны», — заўважыў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы лічыць правільным прынятае рашэнне пра ўзмацненне ўплыву працягласці працоўнага стажу на памер прызначанай пенсіі.

«Але ўсе гэтыя меры калі і здольныя аказаць станоўчы ўплыў на колькасць працоўных рэсурсаў, то толькі ў аддаленай перспектыве. А нам неабходна вырашаць праблемы эфектыўнай працоўнай занятасці, не адкладаючы на доўгі час», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле звестак, прадстаўленых кіраўніку дзяржавы, каля 500 тысяч працаздольных грамадзян у Беларусі афіцыйна нідзе не працуюць, не плацяць падаткі, але пры гэтым карыстаюцца сацыяльнымі выгодамі, якія даюцца дзяржавай: бясплатнай медыцынай і адукацыі, субсідзіруемымі тaryфамі на ЖКГ і транспарт. «Дзяржава мае права ў іх заплытаць: за чый кошт вы, спадары, будзеце жыць? Гэтыя людзі павінны працаваць, плаціць падаткі і жыць за свой кошт. Сацыяльнага ўтрыманства быць не павінна», — падкрэсліў беларускі лідар. У той жа час ён адзначыў, што дзяржава будзе аказваць дапамогу тым, хто з аб'ектыўных прычын не можа згэта рабаць, напрыклад, інвалідам.

Аляксандр Лукашэнка заявіў, што ў праекце дэкрэта гаворка перш за ўсё вядзецца пра тых людзей, якія не плацяць падаткі ў бюджэт. «Яны, можа, недзе і працуюць на сябе, але не на дзяржаву. Таму гаворка ідзе пра неаплаціўшчыкаў падаткаў. Гэта і дармадцы, якія нічога не робяць, не працуюць, а, можа быць, з'яўляюцца «кліентамі» МУС, здзяйсняючы тым ці іншым вавараларушэнні. Гэта і тыя, хто пад плагам вальячае п'яным, і тыя, хто забывае, што рукі і ногі ў яго тады таго, каб прыйсці на працу і нешта зрабіць, заплаціўшы падаткі дзяржаве», — сказаў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў неабходнасць уважліва прааналізаваць, наколькі падрыхтаваны праект дэкрэта дапаможа паставіць надзейны заслон сацыяльнаму ўтрыманству, як на практыцы будучы працаваць механізмы, скіраваныя супраць дармадства і іншых негатыўных з'яў у грамадстве.

«Вы — прафесіяналы, спецыялісты і павінны былі прапанаваць вычарпальны праект дэкрэта без усялякай палітыкі: як на нас паглядзіць нейкая пятая калона ў Беларусі ці як расійскія і іншыя СМІ нас пакрытыкуюць за гэта, — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да ўдзельнікаў нарады. — Пытанні палітыкі вы, калі ласка, адрадаўце мне. Я буду прымаць рашэнне і ўлічваць палітычныя нюансы. Без іх не абыйсца. Ваша справа — прафесійна падрыхтаваць праект дэкрэта, каб мы праз некаторы час не выявілі, што нешта ўпусцілі».

«Праект дэкрэта павінен быць абсалютна адэкватны абстаноўцы, якая складваецца ў гэтай сферы. Не трэба нічога баяцца. Дармаеды, лайдакі павінны працаваць. Хто не плаціць падаткі — павінен плаціць. Гэта нармальнае, цывілізаванае норма», — лічыць беларускі лідар.

Прэзідэнт падкрэсліў, што такая з'ява, як дармадства, прыносіць вялікую шкоду грамадству. «Тыя, хто працуюць сумленна, часта задаюць сабе пытанне: чаму я павінен працаваць дзень і ноч, а ён практычна мае тое ж самае, нічога не робячы? Гэта сур'ёзная праблема, і мы яе павінны вырашаць, выходзячы з таго, як яна складваецца ў нашай дзяржаве», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Што нам глядзець па баках? Паглядзіце, як сёння, калі ўдарыў крызіс, дзейнічаюць тыя, хто нас крытыкаваў: і кошты рэгулююць, і ў адкрытую кажучь пра ручное кіраванне эканомікай, — заўважыў кіраўнік дзяржавы. — Таму нам трэба менш за ўсё на гэта звяжаць і вырашаць праблемы, якія сёння стаяць рубам перад нашым грамадствам і дзяржавай».

Тэлевяшчанне

ЯКАСНЫ МУЛЬТЫПЛЕКС УЖО НЕ СПЫНІШ

Апошні аналагавы тэлесігнал адключаць у Калодзішчах праз чатыры месяцы

Упершыню паўнаватрасная «лічба» завітала ў нашы тэлевізары яшчэ напрыканцы 2013 года. Менавіта тады пачалося ў Беларусі і масавае адключэнне аналагавага тэлевяшчання. Цяпер яно спынена ўжо на 25 радыётэлевізійных перадаючых станцыях, а на працягу года аналагавы перадачы будучы адключаны яшчэ на 17 аб'ектах. Сёлета першы падобны адключэнні запланаваны на 15 студзеня, калі вышчанне аналагавага тэлевяшчання будзе спынена ў Капылі, Мядзеле і Смаргоні, як паведаміў начальнік упраўлення электрасувязі Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Павел ПЕТРУЛІЧ.

Паводле яго слоў, адключэнне аналагавага тэлевяшчання дазволіць вызваліць адпаведны радыёчастотны спектр і даць магчымасць паўнаватраснага развіцця другога, трэцяга і наступных мультыплексаў. Такое ўкараненне новых тэхналогій дазволіць спажывцам істотна пашырць пералік даступных для прыёму тэлевізійных праграм, у тым ліку і ў HD-фармаце, уключаючы спецыяліст.

Развіццё лічбавага тэлевізійнага вшчання стандарту DVB-T ажыццяўляецца згодна з рэалізацыяй Дзяржаўнай праграмы ўкаранення лічбавага тэлевізійнага і радыёвяшчання ў Беларусі да 2015 года. Дзяржпраграма накіравана на паліпашчэнне якасці прадстаўлення паслуг па трансляцыі тэлевізійных праграм, павышэнне эфектыўнасці выкарыстання радыёчастотнага рэсурсу, энергаэаэражэанне, забеспячэнне доступу насельніцтва краіны да дзяржаўнага абавязковага агульнадаступнага пакета лічбавых тэлевізійных праграм, асаваенне вытворчасці новых відаў тэлевізійнага абсталявання.

Намеснік генеральнага дырэктара «Белтэлекама» Вадзім ШАЙБАКОў паведаміў, што іх падпрямства сумесна з Беларускім радыётэлевізійным перадаючым цэнтрам плануе ў хуткім часе ўвесці яшчэ 13 дадатковых радыётэлевізійных перадаючых станцый лічбавага фармату. Вадзім Шайбакоў адзначыў, што цяпер сетка Белтэлекама ўжо забяспечвае дастаўку шматпраграмнага транспартнага патоку да ўсіх дзючых 78 радыётэлевізійных перадаючых станцый. На 1 студзеня трансляцыю тэлепраграм забяспечваюць 52 аўтаматычныя радыётэлевізійныя станцыі. З кожным днём зона пакрыцця наземных тэлевізійных перадаючых станцый становіцца ўсё шырэйшай, а з'эфірнае лічбавае тэлевяшчанне становіцца даступным і гараджанам, і вясцоўкам.

Прадстаўнік Белтэлекама ўпэўнены, што для гледчага перавагі сучаснага лічбавага тэлевяшчання відэаформы. Яго мае высокую якасць карцінкі, устойлівасць да перашкод, акрамя таго, павялічваецца колькасць тэлеканалы, якія можна глядзець нават у тых рэгіёнах, дзе раней транслявалі толькі некалькі беларускіх каналаў або іх прагнаныя абмежаваны.

Цяпер ахон насельніцтва рэспублікі лічбавым тэлевізійным вшчаннем стандарту DVB-T першага пласта нацыянальнага пакрыцця ўжо складае 98,1%. А цалкам аналагавае тэлевяшчанне будзе адключана ў Беларусі сёлета да 15 мая. Да гэтай даты трансляцыю аналагавага сігналу спыняць і на галоўнай радыётэлевізійнай станцыі краіны ў Калодзішчах.

Сяргей КУРКАЧ

«КАМБАЙНЕРЫ ЛЕТАСЬ ЗАРАБЛЯЛІ ПА 30—40 МІЛЬЁНАЎ...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— **І тут мы сутыкнуліся з перашкодай іншага парадку — забаронай Рассельгаснагляду.**

— Згодны з меркаваннем, што спраўдзенай прычынай забароны паставак нашай прадукцыі ў Расію ў канцы мінулага года стала надобрасумленнае канкурэнцыя. У выпадках узнікнення прэтэнзій да аднаго з бакоў за стол перамоў павінны садзіцца ведамствы — гэта не павінна пераўтварацца ў праблему адносін паміж краінамі.

Вельмі важнай умовай паспеху работы ўраўняўскага эканамічнага саюза, які ўжо пачаў сваю працу, з'яўляецца давер паміж яго ўдзельнікамі. Міністэрствы сельскай гаспадаркі, ветэрынарнай службы чатырох краін павінны ўзгадніць сваю палітыку, свае патрабаванні да якасці.

— **Нягледзячы на відэаочныя поспехі аграпрамысловага комплексу нашай краіны, доля харчінна стратных гаспадарак застаецца значнай — 30% ад агульнай колькасці. У чым, на ваш погляд, прычына?**

— Думаю, справа ў кадрах. Той кіраўнік, які лічыць грошы, не чакае бюджэтных уплыванняў, а сам працуе, павышае вытворчасць працы, цэніць спецыялістаў, стварае каманду, той атрымае добры вынік. Дзяржава дапамагае вёсцы з палівам, сродкамі абароны раслін, угнаеннямі, насеннем, тэхнікай, усё астатняе залежыць ад кіраўніцтва. Добры кіраўнік вырошчае тое, што больш выгадна. Напрыклад, на бедных землях добра расце кукуруза, а кукурузай можна накарміць жывёл. Старшыня СВК павінен разважаць, знаходзіць выйсце. Не прыносяць даход каровы — гадуі кураў.

— **Аднак для гэтага патрэбна пэўная свабода маневравання. Ці маюць яе нашы кіраўнікі СВК?**

— Магчымасць для маневравання ёсць. Але, на жаль, не хапае ініцыятывы.

— **Наколькі наша сельская гаспадарка залежыць ад прыродных умоў?**

— Нават унутры краіны існуюць вельмі розныя кліматычныя ўмовы. У Гродзенскай вобласці багатая землі, яна самая цёплая з усіх, і там выпадае атыпальнае колькасць ападкаў. На Гомельшчыне глеба складаецца з пяскоў, выпрацаваных тарфянікаў, засуха там — звычайная справа, а маразы на пачатку гэтай бя-

снейнай зімы былі большыя, чым у Мінску. І калі ў адным рэгіёне ў зароблены рубель трэба ўкласці адну суму, то ў другім — зусім іншую.

— **Ці вырашае праблему ўзбуйненне гаспадарак?**

— Калі аб'ядноўваюцца слабыя, плённыя. Але калі да моцнай гаспадаркі далучаецца невялікая, то выгаду атрымаваць абодва бакі. Першая павялічвае плошчы для вырошчвання, скажам, кармоў, і такім чынам можа павялічыць пагалоўе стагта, а ў другой з'яўляюцца заробкі, падтрымліваецца інфраструктура.

— **Якое ваша меркаванне пра развіццё фермерства ў Беларусі?**

— Станоўчае. У канцы 1980-х сам вывучаў вопыт французскіх фермераў. Цяпер у нас створаны ўсе ўмовы для развіцця такіх гаспадарак: можна ўзяць зямлю, атрымаць крэдыт на набыццё тэхнікі... Але і тут усё залежыць ад здольнасці кіраўніа. З 1990 года ў нас было створана каля 7 тысяч фермерскіх гаспадарак, з іх больш за палову — каля 4,5 тысячы — спынілі сваю дзейнасць. Разам з тым, у 2013 годзе новых гаспадарак з'явілася ў паўтара раза больш, чым закрылася. Застаюцца тыя, хто можа працаваць.

Якравы прыклад — гаспадарка Міхаіла Шрубцы ў Жыткавіцкім раёне. Ён пачынаў з 20 гектараў, праз 10 гадоў да яго далучылі стратны калгас — і ўжо ў 2010-м фермер меў больш за 1800 га сельгасгоддзяў, з якіх больш за 800 — ворыва. Цяпер гаспадарка Шрубцы — адзін з самых

буйных вытворцаў гародніны і бульбы ў Беларусі. Сярэдні заробак яго работнікаў (а пастаянна там працуюць 120 чалавек) роўны 680 доларам.

У нас каля 2,5 тысячы сялянска-фермерскіх гаспадарак. Цікава, што ў параўнанні з 2010 годам вырўчка фермерскіх гаспадарак павялічылася больш, чым у 4 разы, гэтак жа ўзрос і чысты прыбытак. Так што такая праца стала прыносіць больш грошай.

— **Наколькі цяпер моладзі цікава працаваць на вёсцы?**

— Сама вёска і адносіны да яе сталі мяняцца пасля рэалізацыі спачатку Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусі на 2001—2005 гады, потым — Дзяржаўнай праграмы адроджэння і развіцця сяла на 2005—2010 гады, і нарэшце — Дзяржаўнай праграмы ўстойлівага развіцця сяла, рэалізацыя якой павінна завяршыцца сёлета. У рамках гэтых праграм вялікія грошы былі ўкладзены ў вапнаванне глебы, меліярацыю, племянную справу і ветэрынарную службу, насенневодства. Вёсцы былі дадзены льготныя крэдыты пад бізнес-планы на рэканструкцыю малочна-тварных ферм, жыццёлагадоўчых комплексаў, птушкафабрык і перапрацоўчых прадпрыемстваў, на будаўніцтва жылля і набыццё тэхнікі.

Значна палепшыліся ўмовы жыцця на вёсцы: жыллё газіфікацыя, забеспячэнства водаправодам, развіваецца сацыяльна-культурная сфера. Для моладзі гэта вельмі важна. Яна з задавальненнем застаецца

на вёсцы, працаваць у сельскай гаспадарцы, у перапрацоўчых прадпрыемствах, у будаўніцтве жылля і набыццё тэхнікі.

— **Чаму вучыць такая сям'я?**

— Шчырасці і надзейнасці. У нас ніхто ніколі не падводзіў і іншага, і ніхто не хлусіў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

— **Вы самі нарадзіліся ў вялікай сялянскай сям'і...**

— У маёй сям'і было дзясць братоў і дзве сястры. Мы гадавалі адно аднаго. Бабуля і дзядуля не было — загінулі ў вайну. Бацька часта з'язджаў у камандзіроўкі, ён быў будаўніком. Выхоўвала нас маці. У нас была вялікая гаспадарка, і мы рабілі ўсё дарослую работу. Цяпер у нашай сям'і ёсць дзпутаты, генералы, палкоўнікі... Мае браты жывуць у Маскве, Санкт-Пецярбургу, Крыме, Казахстане... Гэта — перавагі вялікай сям'і.

— **Шчырасці і надзейнасці.**

— У нас ніхто ніколі не падводзіў і іншага, і ніхто не хлусіў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

— **Вы самі нарадзіліся ў вялікай сялянскай сям'і...**

— У маёй сям'і было дзясць братоў і дзве сястры. Мы гадавалі адно аднаго. Бабуля і дзядуля не было — загінулі ў вайну. Бацька часта з'язджаў у камандзіроўкі, ён быў будаўніком. Выхоўвала нас маці. У нас была вялікая гаспадарка, і мы рабілі ўсё дарослую работу. Цяпер у нашай сям'і ёсць дзпутаты, генералы, палкоўнікі... Мае браты жывуць у Маскве, Санкт-Пецярбургу, Крыме, Казахстане... Гэта — перавагі вялікай сям'і.

— **Шчырасці і надзейнасці.**

— У нас ніхто ніколі не падводзіў і іншага, і ніхто не хлусіў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ЗАЎСЁДЫ НА СУВЯЗІ

З новага года ў краіне арганізавана штотыднёвае правядзенне аблыканкама і Мінскім гарвыканкам прамых тэлефонных ліній. Гэта зроблена з мэтай павышэння эфектыўнасці работы са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб, выкаранення фактаў бюракратызму і цяганьня паператаўрчасці, а таксама для неадкладнага вырашэння праблемных пытанняў, якія ўзнікаюць у людзей.

Першыя такія прамыя тэлефонныя лініі абдуцца 17 студзеня. Далей яны будуць праводзіцца штотыдзень па суботах з 9.00 да 12.00.

Паралельна прамыя тэлефонныя лініі будуць праводзіць таксама старшыні гарадскіх і рабннх выканаўчых камітэтаў, іх намеснікі і кіраўнікі спраамаў, з якімі адпаведны аблыканкам будзе на сувязі, каб пры неабходнасці даваць канкрэтныя даручэнні.

Брэсцкая вобласць: ЛІС Анатоль Васільевіч — старшыня аблыканкама: 8 (0162) 21 31 21;	віч — старшыня аблыканкама: 8 (0152) 73 56 44;
Віцебская вобласць: ДЗІУЛІН Анатоль Уладзіміравіч — намеснік старшыні аблыканкама: 8 (0212) 20 42 60;	Мінская вобласць: ШАПІРА Сямён Барысавіч — старшыня аблыканкама: 8 (017) 500 41 60;
Гомельская вобласць: ДВОРНІК Уладзімір Андрэевіч — старшыня аблыканкама: 8 (0232) 74 41 23;	Магілёўская вобласць: ДАМАНЕЎСКІ Уладзімір Віктаравіч, старшыня аблыканкама: 8 (0222) 50 18 69;
Гродзенская вобласць: КРАЎЦОЎ Уладзімір Васільевіч	г. Мінск: ШОРАЦЬ Андрэй Віктаравіч — старшыня гарвыканкама: 8 (017) 222 44 44.

ПАДАРАЖЭЛА АЎТАМАБІЛЬНАЕ ПАЛІВА

З учарашняга дня ў краіне павышаны адпсукныя і рознічныя цэны на бензін і дызельнае паліва. Гэта першае іх падаражанне сёлета.

Як інфармуе прэс-служба канцэрна «Белнафтахім», у сярэднім цэны на нафтапрадукты, якія рэалізуюцца праз АЗС, павялічыліся на 4,7 працента. Так, кошт аднаго літра дызельнага паліва (К5) склаў 12,3 тысячы рублёў, бензіну АІ-95-К5 — 11,9 тысячы рублёў, АІ-92-К5 — 11,1 тысячы рублёў.

Мы ўжо пісалі раней, што з верасня мінулага года індэкаўнаў паліва былі вызначаны бензін АІ-92-К5-Еўра, цэна якога за літр індэксуецца ў залежнасці ад курсу долара. Як адзначаюць у канцэрне, цэны на нафтапрадукты прайндэксаваны з мэтай частковай кампенсцыі росту курсу долара да беларускага рубля. Перагляд цен прведзены таксама ў сувязі з павелічэннем кошту расійскай нафты для беларускіх нафтаперапрацоўчых заводаў пры ўзвядзенні з пачатку года падатковага маневру ў Расійскай Федэрацыі.

Апошняе павелічэнне адпсукных і рознічных цен на аўтамабільнае паліва адбылося ў пачатку кастрычніа мінулага года і склала ў сярэднім 4,8 працента.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПРЫДРОЖНЫ СЭРВІС І САДОВОДАЎ «ЗАПІСАЛІ» НА АЎКЦЫЁН

З першых дзён года зямельныя ўчасткі для будаўніцтва аб'ектаў прыдарожнага сэрвісу ў прыграаднай зоне Мінска будуць прадастаўляцца толькі праз аўкцыён. Пра гэта паведаміў начальнік землеўпарадкавальнай службы Мінаблыканкама Віктар Маневіч.

Адпаведная норма прадугледжана ўказам кіраўніа дзяржавы №387 ад 4 жніўня 2014 года. Цяпер новаўвядзены распаўсюджваецца на Мінскі, Дзяржынскі і Смалевіцкі раёны, некаторыя сельсаветы Вілейскага, Валожынскага, Лагойскага, Маладзечанскага, Пухавіцкага, Стаўбужскага, Уздзенскага і Чэрвеньскага раёнаў.

Акрамя таго, згодна з гэтым дакументам уведзена забарона на здзяйсненне здзелак з зямельнымі ўчасткамі, вылучанымі ў прыграаднай зоне Мінска і абласных цэнтраў для вядзення калектыўнага саадоводства, і з размешчанымі на іх аб'ектамі нерухомасці да заканчэння пяці гадоў з даты дзяржаўнай рэгістрацыі ўзнікнення праваў на такія зямельныя ўчасткі. Тут Віктар Маневіч укладнаду, што аблыканкам дадзена права вызначыць іншыя тэрыторыі, дзе таксама зямельныя ўчасткі для калектыўнага саадоводства павінны прадавацца праз аўкцыён.

Сяргей КУРКАЧ.

ПЕРШАКЛАСНІЦА ЎПАЛА У КАЛОДЗЕЖ

Здарэнне адбылося ў сталіцы ўдзень, калі дзве сястры вярталіся дадому са школы.

Па інфармацыі Мінскага гарадскога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, дзвючынкі заўважылі на зялёнай зоне па вуліцы Гароцкага хлопчыкаў, якія ўчынілі бойку. Сёстры кінуліся іх разнімаць і малодша, вучанца перагала класа, не заўважыла адкрыты калодзеж ліўневай каналізацыі і ўпала ў яго. Калодзеж быў дыяметрам 50 сантыметраў і глыбінёй тры метры. Выратавальнікам з просьбай аб дапамозе патэлефанавала старэйшая дзвючынка, васьмікласніца. Пасля выратавання сям'ягадоўна дзвючынку даставілі ў Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр траўматалогіі і артапедыі. Меркавалася, што ў пацярпелай закрыты пералом пазваночніка панаснічнай вобласці, аднак пасля абследавання ў медустанове быў пастаўлены дыягназ «удар груднога аддзела пазваночніка». Першакласніцу адпусцілі на амбулаторнае лячэнне.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Па метадцы французскага акушэра

Цяжарныя жанчыны выканаюць песні і амбяркуюць казкі

Мерарпрыемства адбудзецца ў малой зале Віцебскай абласной філармоніі ў рамках юбілейнага, пятага па ліку, канцэрта для цяжарных з цыкла «Выткаць душу з нот».

— Падчас канцэртна-пазнавальнай праграмы «Зімовае казка» будуць гукаць музычны творы. А потым адбудзецца абмеркаванне таго, якія казкі варта чытаць дзецям і якія ўплываюць на фарміраванне характараў. Згодна з рэкамендацыямі Мішэля Адэна, вядомага на ўвесь свет урача-акушэра, публіцыста, даследчыка натуральных і водных родаў, будучым матулям будзе прапанавана выканаць нескладаныя песні. Мерарпрыемства адбудзецца 17 студзеня, — паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў заданай вышэй устаноўе культуры. — Кошт квіткаў даступны — усяго 25 тысяч рублёў, а карысці шмат.

Практычныя парады з кніг спадара Адэна выкарыстоўваюцца падчас правядзення семі-

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

15 студзеня 2015 года ў 15.00 у зале пасяджэнняў Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаармейская, 9) адбудзецца пасяджэнне сёмай пазачаровай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

ДА ВЕДАМА ДЭПУТАТАЎ ПАЛАТЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Шостая пазачаровае сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусі пятага склікання пачне сваю працу 15 студзеня 2015 года ў 11 гадзін у зале пасяджэнняў Палаты прадстаўнікоў (Дом урада, Аваляе залы). Рэгістрацыя дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў будзе адбывацца 15 студзеня 2015 года з 9.30 да 10.30 у фазе залы пасяджэнняў.

НА ПАЖАРЫ ВЫРАТАВАЛІ ДВУХ САНТЭХНІКАЎ

Бліжэй да апоўначы палыхнула ў падвале аднаго з дзвючыннаварохвых дамоў па сталічнай вуліцы Ландра. Калі

ПРОСТЫЯ ПРАВИЛЫ

КУПІЦЕ БАЦЬКАМ АПАВЯШЧАЛЬНІК

Менавіта прафілактычныя меры дапамагаюць папярэджаць трагедыі на пажарах

На пасяджэнні прэзідыума Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў абмяркоўвалі пытанне прафілактыкі пажараў. Адназначна праца ў цэлым па вобласці прызнана здавальняючай. А досвед Шумілінскага раёна адзначаны як станоўчы. І ўсё таму, што тут эфектыўна дзейнічаюць назіральныя камісіі і іншыя суб'екты прафілактыкі. Вядома ж, аналагічная праца праводзіцца і ў іншых раёнах Віцебшчыны, і ў цэлым па краіне. Тады чаму вылучылі Шуміліншчыну?

Старшыня раённага Савета дэпутатаў Ірына НОВІКАВА сакрэт паспеху тлумачыць добра адладжаным узаемадзеяннем. — Прафілактычная праца ў нас праводзіцца комплексна. Паверце, якімі б прафесіяналамі ні былі пажарныя, яны адны не дабіліся б паспехаў. З гэтым згодны і кіраўнікі пажарнага ведамства. Створаныя ў свой час назіральныя камісіі, калі іх працу арганізаваць правільна, вельмі добра могуць займацца прафілактыкай. У нашым раёне такіх 9. Распрацаваны і агульны рэзэрт пазаштатных пажарных інспектараў раёна з канкрэтным замацаваннем іх за вуліцамі, населенымі пунктамі... У прафілактычнай працы разам з пажарнымі бяруць удзел супрацоўнікі міліцыі, сельскія выканаўчыя камітэты, установы аховы здароўя, адукацыі, энерганяглыда, газавай службы. Працуюць і камісія па справах непаўналетніх, тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльна-абслугоўвання насельніцтва, а таксама дэпутаты, старэйшыны, сацыяльныя работнікі, пашталёўні. — Такім чынам, назіральныя камісіі на справе даюць магчымасць аб'яднаць намагаючы суб'екты прафілактыкі і грамадскасці ў вырашэнні праблемы бяспекі, — распавядае яна.

Штогод праводзіцца навучанне членаў назіральных камісій і пазаштатных пажарных інспектараў ва ўсіх сельсаветах Шумілінскага раёна. Кожнаму ўручаецца пакет дакументаў, якія рэгламентуюць правядзенне прафілактычнай работы ў жылым сектары. Усім пазаштатным пажарным інспектарам і членам назіральных камісій па заканчэнні навучання выдаюць адпаведныя пасведчанні.

Вядома, што пажарны апаਵшчальнік з амаль што стапрацэнтнай верагоднасцю можа выратаваць жыццё людзей.

— Яшчэ ў пазамінулым годзе была завершана праца па ўстаноўцы апаਵшчальнікаў шматдзетным і адзіночкім грамадзянам, і больш за 1200 прыбораў устанавілі пенсіянерам, якія адзінока пражываюць, — расказаў начальнік Шумілінскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях Андрэй САСНОВІЧ.

Паводле яго слоў, толькі за першыя 10 месяцаў мінулага года быў даследаваны стан каля 7 тысяч дамоў і кватэр — гэта каля 94% ад усяго (у той час як у цэлым па вобласці даследавалі за той жа перыяд 63%). Матэрыялы прафілактычнай працы па выніках абследавання дэталёва аналізуюцца. І адказным асобам накіроўваюцца адпаведныя інфармацыя.

У раёне добра зарэкамендавала сябе і такая практыка: бланкі-прадпісанні, рэкамендацыі ўручаюцца грамадзяніну, які мае парушэнні правілаў пажарнай бяспекі. Складваюцца пратаколы даручэнняў па ліквідацыі выяўленых недахопаў пажарнай бяспекі з канкрэтнымі выканаўцамі і тэрмінамі. Адрэагуюцца лісты дзецім пенсіянераў, каб яны дапамаглі бацькам адрамантаваць печку, электрычную праводку, купіць апаਵшчальнікі. У набываўшых апошніх аказваюць дапамогу і арганізацыі, з якіх грамадзяне пайшлі на заслужаны адпачынак.

Вядома, што часта ва ўзнікненні пажараў вінаваты людзі, якія злоўжываюць спіртным. Такім спакойна піць не даюць. І словамі пераўхоўваюць, і штрафуюць. За аматарами выпіць, якія маюць непаўналетніх дзяцей, замацоўваюць адказнасць.

— Наладзілі штодзённае ўзаемадзеянне нашых старэйшых з міліцыяй, пажарнай службай. Першыя паведамляюць пра тое, што ў нейкім доме зноў гулянка. Аматыраў «раслабляць» чакаюць розныя меры перавыхавання, у тым ліку кадзіраванне, накіраванне ў лячэбна-працоўны прафілакторый і іншыя, — кажа Ірына Новікава.

Аднак п'янтства застаецца адной з асноўных прычын пажараў. Па віне нецярпелых асоб адбываецца штогод у сярэднім 30% і больш пажараў. Вельмі хоцання, каб захаваўся тэндэнцыя мінулага года, калі гэты паказчык знізіўся да 13,6%.

— Эфектыўнасць працы па папярэджанні пажараў будзе з'яўляцца толькі там, дзе разам працуюць усе, і ў тым выпадку, калі ёсць зразумелы для ўсіх механізм прафілактыкі і зацкаўлення і прафілактычнай рабоце кадры, — падкрэсліла напрыканцы нашай размовы старшыня раённага Савета дэпутатаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Шумілінскі раён.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Наогул у зале ратушы, дзе прайшла прэзентацыя кнігі, сабраліся менавіта тыя людзі, якім сапраўды было цікава ўбачыць гэтае выданне. На яго старонках яны шукалі знаёмыя твары, прозвішчы, эмацыянальна дэталі ўспамінамі.

— А вы ведаеце, напрыклад, хто такая Котлікава? — пытаецца ў мяне Міхаіл Андрэвіч і сам жа адказвае: — Гэта дачка старшын гарсавета Катковіча. Пра яе, напэўна, не пісала ніводная газета, а гэта ж цэлая скарбніца цікавай інфармацыі!

Спачатку рабочая назва кнігі была іншая — «Магілёўскі гарадскі савет дэпутатаў у матэрыялах і дакументах». Планавалася, што 50% зместу кнігі складуць дакументы, але іх там не было за дзясцяту частку. «Я адрэагую папярэды, што з дакументаў прыйдзеца пакінуць толькі самыя цікавыя, — тлумачыць Міхаіл Рыскаў. — Калі браць спісы ўсіх дэпутатаў, пачынаючы толькі з 1939 года, то і двух такіх тамоў не хопіць. За сто гадоў было каля 40 скліканняў, прычым некаторыя скліканні налічвалі па 425 дэпутатаў. Адным словам, з дакументамі і матэрыяламі нічога не атрымалася, іх прыйшлося проста прааналізаваць.

Васіль Міхневіч і Міхаіл Рыскаў: кніга атрымалася цікавай.

Цікавым падаўся такі факт: старшыня гарсавета Астраў, выступаючы ў 1939-м годзе на Дні Чырвонай Арміі, казаў, што Магілёў трэба ператварыць у горад-крэпасць. Тое, што справа ідзе да вайны, людзі ведалі, вось толькі не было вядома, калі яна грывне. Уразіла, як дэпутаты абаранялі сваю Радзіму. З 248 чалавек, выбраных перад вайной у гарсавет, да пераможнага 45-га дажылі толькі 47. Падчас абароны Магілёва загіну-

лі старшыня гарсавета і яго намеснік. Дэпутаты гарсавета ў большасці сваёй былі камуністамі і камсамольцамі і ў палон не здаваліся».

Перадалі дзеціям сад

Кніга атрымалася па-сапраўднаму жывой, гісторыі з жыцця горада ў ёй — хоць адбаўлай. Напрыклад, у 1936 годзе ў гарсавет звярнулася група школьнікаў са скаргаі, што ў іх двары «дамкам зрабіў сад і агарод,

яблыкі прадае, а дзеціям няма дзе пагуляць у футбол». Гэтае пытанне было разгледжана на пасяджэнні гарсавета і прынята рашэнне «перадаць сад дзеціям». Наогул, толькі за другую палову 1936 года ў гарсавет паступіла 612 скарг і зваротаў, з іх 245 — па жыллёвых пытаннях, 9 — па пытаннях аховы здароўя, 3 — адукацыі і гэтак далей.

Дэпутаты прымалі меры па супрацьпажарнай ахове горада і нават заахвочвалі ратавальнікаў. У жніўні таго ж 1936 года гарсавет прыняў рашэнне выдаткаваць пажарным за самаадданую працу 2000 рублёў.

Шмат увагі надавалася добраўпарадкаванню горада. Напрыклад, у Камсамольскім скверы былі разбіты дзве клумбы з профіліямі Леніна і Сталіна. Адказнасць за псаванне кветнікаў была суровай. Вінаватыя павінны былі плаціць штраф у памеры 100 рублёў (на той час — сярэдні заробак) або падарваліся прымушовай работам са сплананнем кошту знішчальных пасадак.

Не менш цікавым для магіляўчан можа аказацца такі факт, як планаванне будаўніцтва Цэнтральнага парку культуры і адпачынку на беразе Дняпра, дзе на працягу 4 кіламетраў уздоўж берага збіраліся стварыць шмат карысных аб'ектаў, уключаючы цырк-шапіто, рэстаран, пляжы, спартыўныя і гульнявыя пля-

цоўкі. Такі праект прадугледжваўся Генеральнай схемай планавання Магілёва яшчэ ў 1939 годзе. Здаецца, нарэшце гэты план пачаў здзяйсняцца, і хутка парк з'явіцца.

На тры гады раней

На кнізе пазначана, што яна прысвечана 100-годдзю з дня стварэння Саветаў. Але так атрымалася, што з'явілася яна на свет... датармінава. Юбілей будзе адзначацца праз тры гады. Стваральнікі нічога дрэннага ў гэтым не бачыць — проста пашанцавала са спонсарамі. Калі кіраўнікі прыватных магілёўскіх прадпрыемстваў пачыталі камп'ютарныя варыянты кнігі, то з гатоўнасцю выдаткавалі грошы. На іх думку, цікавае атрымалася выданне і пазнавальнае.

— Існуе памылковая думка, што дэпутаты мясцовага ўзроўню мала што вырашаюць, а грошы зарабляюць, — кажа Васіль Міхневіч. — Аўтарытэтная ўсім заяўляю, што, акрамя старшын гарсавета, для якога гэта асноўнае месца працы, астатнія дэпутаты выконваюць свае прадстаўнічыя абавязкі як грамадскую нагрукку, грошы за якую не прадугледжаны. І тое, што людзі ахвораюць асабістым часам, каб вырашаць праблемы гараджан, шмат чаго варта.

Ёсць такі дзень

«ЭКЗАМЕН» ДЛЯ СЕЛЬСАВЕТА

Як да яго рыхтуюцца і каму здаюць?

На тэрыторыі Свіслацкага раёна 7 сельсаветаў, і ў кожным з іх будзе свой Дзень. Той, калі прыйдзеца здаваць своеасаблівы экзамен па надзённых пытаннях жыццезабеспячэння мясцовага насельніцтва. Зрэшты, работа па яго падрыхтоўцы пачынаецца загада. А пасля завяршэння Дня сельсавета «кропка» не ставіцца — трэба вырашыць выяўленыя праблемы, якія пазначаны ў пратаколе даручэнняў, зацверджаных старшынёй раённага выканаўчага камітэта.

Старшыня Свіслацкага раённага Савета дэпутатаў Віктар СУБОТКА прапануе пераканана ў эфектыўнасці такой формы работы на прыкладзе Дня Поразаўскага сельсавета, які адбыўся ў лістападзе мінулага года.

Спачатку стварылі тры рабочыя групы, перад якімі была пастаўлена заданна прааналізаваць становішча спраў на тэрыторыі сельсавета ў тых ці іншых сферах — адукацыі, культуры, аховы здароўя, сацыяльнай абароны, гандлю, бытавога і лазневага абслугоўвання, сувязі, грамадскага транспарту; ці падтрымліваюцца ў належным санітарным стане насельніцтва пункты, могілкі...

У дапамогу рабочым групам падрыхтавалі памятку: на што звярнуць першачарговую ўвагу. Напрыклад, па пытаннях аховы здароўя — на забеспячэнне даступнасці першай медыка-санітарнай дапамогі жыхарам пасёлка Поразава і іншых населеных пунктаў сельсавета, якія ўваходзяць у зону абслугоўвання амбулаторыі і ФАПаў, на выкананне графікаў выезду туды ўрачоў-спецыялістаў, на арганізацыю медыцынскага абслугоўвання льготных катэгорыяў грамадзян. Па пытаннях сацыяльнай абароны — на патрэбы інвалідаў, адзіночкі ветэрану, шматдзетных сем'яў. У прыватнасці, ці забяспечаны яны палівам, агароднінай на зіму? Ці адпавядае жыллё праціпажарным нормам? Па пытаннях гандлю — на асартымент тавару ў крамах, выкананне заявак насельніцтва, графікаў прыбыцця аўтамагасцінаў.

Пры падрыхтоўцы да Дня Поразаўскага сельсавета члены рабочай групы павінны былі таксама пабываць у сем'ях, якія знаходзяцца ў сацыяльна-небяспечным становішчы — вызначыць, якія там сацыяльна-бытавыя ўмовы пражывання, матэрыяльнае становішча, ці працаўладкаваны бацькі, ці забяспечаны дзеці ўсім неабходным для навучання ў школе і выканання хатніх заданняў?

Непасрэдна ў Дзень Поразаўскага сельсавета ўсе праблемныя пытанні, якія выявіліся рабочымі групамі ў ходзе маніторынгу, а таксама прыёму мясцовых жыхароў старшынёй Свіслацкага райвыканкама Уладзімірам АНІШЧЫКАМ, былі абмеркаваны, так бы мовіць, вялікай талкаю — з удзелам кіраўнікоў раённых службаў, прадпрыемстваў, сельвыканкамаў, стараў, дэпутатаў і іншых зацкаўленых грамадзян. Вынікам гэтага пасяджэння стаў план мерапрыемстваў па выкананні даручэнняў старшын раённага выканаўчага камітэта. Дакумент вельмі канкрэтны — з указаннем, хто адказвае за выкананне таго ці іншага даручэння і ў якіх тэрмінах павінен гэта зрабіць.

Сітуацыі, канешне, розныя. У некаторых выпадках (напрыклад, садзейнічанне ў афармленні дакументаў для прызначэння дапамогі на ўтрыманне дзядей сем'ям перасяленцаў з Украіны, касметычны рамонт краны ў вёсцы Сакольнікі і забеспячэнне належнага тэмпературнага рэжыму ў магазіне «Інтэр'ер» пасёлка Поразава, рамонт і аднаўленне работ каварні, ліквідацыя аварыйнага дрэва) меры прымаюцца неадкладна. Для вырашэння іншых праблем часу патрабавецца больш, але ў любым выпадку выканаўца кожнага даручэння павінен падаць інфармацыю пра зробленае ў Поразаўскі сельвыканкам.

Дарчы, практычна ўсе даручэнні, што былі дадзены пры правядзенні летас Дня Ханявіцкага сельсавета, ужо выкананы, паведаміў старшыня Свіслацкага раённага Савета дэпутатаў Віктар Суботка. А справаздача аб ходзе выканання ўсіх «поразаўскіх» даручэнняў будзе заслухана ў лютым падчас наступнага Дня сельсавета — на гэты раз Вердаміцкага.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

З'ЯМЛЯ ПОЙДЗЕ «3 МАЛАТКА»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Як жа мінчаніну стаць садаводам?

На другасным рынку цяпер існуе велізарная колькасць садовых домікаў у старых масівах, таму можна купіць дачу ў прыватніка. А яшчэ можна набыць зямельны ўчастак на гэтых мэты за межамі прыгараднай зоны. «Цяпер у Мінскай вобласці ёсць каля 12 тысяч свабодных зямельных участкаў, з іх 6800 — у сельскіх населеных пунктах для абслугоўвання і будаўніцтва жыллага дома, 1700 участкаў — у гарадах, і 3,5 тысячы — у садоўніцкіх таварыствах», — прыводзіць лічы Віктар Маневіч. Адпаведная інфармацыя пра свабодныя ўчасткі ў Мінскай вобласці размешчана на сайце аблвыканкама, як і звесткі аб аўкцыёнах.

Рэгіён гумысты — не гумысты

Паводле слоў Сяргея Шымукі, у Мінскім раёне сёння зарэгістравана 320 садоўніцкіх таварыстваў з агульнай колькасцю каля 54 тысяч членаў. А вось свабодных участкаў у іх няма. Сяргей Пятровіч узгадвае той факт, калі напрыканцы мінулага года ў Мінскім раёне было выяўлена каля 50 участкаў, якія не выкарыстоўваюцца ўладальнікамі. «Грамадзянам высланы паведамленні аб тым, што з пачаткам веснавага перыяду яны абавязаны прыступіць

да асваення сваіх участкаў, — кажа Сяргей Шымук. — Калі не пачнуць, участкі будуць канфіскаваны».

Які ўчастак могуць забраць?

Праверка мэтавага выкарыстання даных участкаў пад Мінскам выдзееца пастаянна. Асабліва ўвага надаецца таварыствам, якія былі створаны ў апошні час. Менавіта тут і выяўлены ўчасткі, якія выкарыстоўваюцца неэфектыўна. Пры гэтым спецыялісты звяртаюць увагу на тое, што ніхто не будзе прымушаць весці гаспадарку на участку зімой, але па меры набліжэння дачнага сезона такі маніторынг будзе праведзены.

Механізмы канфіскацыі участкаў праісаны ў дзейным заканадаўстве. Напрыклад, калі ўчастак знаходзіцца ва ўласнасці, то ён адбіраецца ў судовым парадку. У некаторых выпадках ўчастак можа быць забраны па рашэнні раённага выканкама. Канфіскаваныя ўчасткі будуць выстаўлены на аўкцыён.

Начальнік землеўпарадкавальнай службы Мінаблвыканкама Віктар Маневіч рас-

тлумачыць, што ўладальніку дачнага ўчастка, дзе выяўлены парушэнні, будзе накіравана прадпісанне з указаннем тэрмінаў, на працягу якіх неабходна прыступіць да выкарыстання зямлі па мэтавым прызначэнні. Калі грамадзянін атрымае дачны ўчастак, ён павінен разумець, што зямля даецца яму не проста так. На працягу года неабходна прыступіць да яе мэтавага выкарыстання. Калі гэтага не адбылося, то можна заплаць за працэдур спынення праўу на гэты ўчастак.

Цэннік «прывяжучы» да кадастравага кошту

Спачатку адзначу, што праводзіць аўкцыёны па продажы садовых участкаў павінны будзе райвыканкамы і гарвыканкамы, альбо па іх даручэнні — упавнаважаныя арганізацыі. Старты кошт участкаў будзе фарміравацца на аснове кадастравага кошту такой зямлі, лічыць Алена Міхайлюска. А Сяргей Шымук удакладняе, што кадастравы кошт зямлі ў Мінскім раёне вар'іруецца ад 2 да 22 долараў за квадратны метр.

Каб садовы ўчастак не канфіскаваць, там не абавязкова будаваць дом. Садаводам гэтага ўвогуле не трэба. Калі ёсць культурныя расліны, тэрыторыя добраўпарадкавана і ў належным санітарным стане, то прэтэнзій да ўладальніка не будзе.

Заўважу, што канфіскаваць ўчастак, які не выкарыстоўваецца, могуць, нават калі ён прыватызаваны. Проста рашэнне аб канфіскацыі неправатызаванага ўчастка прымае мясцовы райвыканкам, а прыватызаванага — суд. Што характэрна, дзяржава не будзе кампенсавать кошт нават прыватызаванага ўчастка.

КАМУ НА СТОЛІНШЧЫНЕ ЖЫЦЦЬ ДОБРА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Людзям зручна дабірацца да месца працы, калі яно знаходзіцца не ў роднай вёсцы. Геаграфічны фактар адіграў сваю ролю і для маладога спецыяліста Лідзіі Чэчкі, галоўнага эканаміста СВК «Беражное», калі яна выбрала новае месца для размяшчэння.

— Сама я з вёскі Манькавічы, якая таксама знаходзіцца ў Столінскім раёне і, што немалаважна, недалёка ад Беражнога, — расказала дзяўчына. — Скончыла Гродзенскі аграрны ўніверсітэт і па размеркаванні трапіла адразу ў Жабінкаўскі раён. Там я адпрацавала год, а пасля даведлася, што тут, у Беражным, вызвалілася месца. Таму, калі мне прапанавалі перайсці сюды, адразу загідлася. Працую тут ужо чатыры месяцы, і мне падабаецца.

Старшыня сельскага Савета пажартаваў, што цяпер яму важна выдаць Ліду замуж менавіта тут, каб дзяўчына засталася працаваць і надалей. У свой час у Беражным за кошт крэдытных сродкаў пабудавалі 60 домікаў для

маладых спецыялістаў і работнікаў СВК.

— Маладыя людзі, асабліва тыя, што ўжо стварылі свае сям'і, ведаюць: ім будзе дзе жыць. І не едуць шукаць шчасця ў іншае месца. Планаўца, што ў хуткім часе менавіта для маладых спецыялістаў будзе пабудавана яшчэ тры дамы. Каб прывабіць моладзь вярнуцца пасля вучобы ў родную вёску, традыцыйна 1-га верасня і на апошні званок у школу прыходзяць кіраўнікі мясцовых прадпрыемстваў і прапануюць хлопцам і дзяўчатам вучыцца за сродкі гаспадаркі. Гэта змяняе стрэс падчас уступнай кампаніі і дае гарантыю працаўладкавання — 100%.

Наводзіць парадак

Наталля Расько, старшыня Манькавіцкага сельскага Савета, у сваю чаргу заўважыла, што значную ролю ў тым, каб людзям у вёсцы жылося камфортна, іграе свечасовае рэагаванне на розныя праблемы сельскага жыцця. Так, усе прыезджыкі хваляць беларускія гарады за тое, што на вуліцах чыста

і акуратна — гэта нават стала своеасаблівым «водгукам-штампам». У вёсках таксама вялікая ўвага надаецца добраўпарадкаванню, і тут, па словах Наталлі Расько, важна правільна арганізаваць людзей.

— Калі паступае скарга ад чалавека, трэба хутка зарыентавацца і патэлефанаваць у неабходную арганізацыю або даць заўвагу, — расказвае старшыня Манькавіцкага сельскага Савета. — Нам вельмі дапамагаюць старасты, якія ўсё ведаюць пра сваю вёску і свечасова паведамляюць нам пра яе праблемы. Летась стараста Манькавіч сабрала людзей, і яны ўстанавілі крыж ля дарогі. У Адвержных людзі дапамаглі сельвыканкама пабудавать агароджы...

Дарчы, менавіта Адвержных знакамітыя тым, што яшчэ дзясцяты гадоў таму людзі плавалі па вуліцах на лодках: вёску часта заталпляла. Праўда, у 2005 годзе, па даручэнні Прэзідэнта, які наведваў гэтыя мясціны, тут пабудавалі дамбу і правялі газ. Палеская экзатыка саступіла месца камфорту.

Мець сваю зямлю

На думку Мікалая Яхнаўца, старшын СВК «Беражное», людзі са Столінска вёска не раз'язджаюцца, бо менавіта тут — іх карані, іх радзіма. Тут маладыя сем'і не імкнуча мець уласную кватэру, а стараюцца як мага хутчэй абзавесціся ўласным домам з агародам, парніком і нават садамі. Яны лічаць: каб добра жыць, трэба добра працаваць.

— У мяне сын працаваў у Калодзішчах, што пад Мінскам, далі яму мала-смяйку. Ён памыкаўся 4 гады і вярнуўся ў родную вёску, — расказвае Мікалай Яхнаўца. — У нас кожны стараецца займець уласны ўчастак са сваім домам. У маіх бацькоў было васьмёрка дзяцей, і толькі адна мая сястра пераехала ў іншае месца, а так усе пабудавалі дамы тое. Людзі стараюцца паездзіць,

вядуць гаспадарку, трымаюць парнікі. У сваю чаргу мы дапамагем з падвозам сена, саломаі.

Нягледзячы на тое, што жыхары Століншчыны — дастаткова замомжныя людзі, летам яны не ездзяць па замежных курортах, такіх папулярных сярэд гарадскіх жыхароў.

— У нас на такі адпачынак і часу няма, — разведзіць рукамі Мікалай Яхнаўца.

Працаваць з тымі, хто аступіўся

Для многіх вёска асацыіруецца, як гэта ні сумна, з п'яніцамі. А як змагаюцца з гэтым злом на Століншчыне?

— Пры кожным сельвыканкаме ёсць Савет прафілактыкі, — распавяла Наталля Расько. — Раней былі так званыя таварыскія суды. Цяпер гэтага няма. Але калі гэтыя п'яніцы выклікаюць у сельвыканкам на Савет прафілактыкі, дзе перад ім сядзяць кіраўнік гаспадаркі, старшыня сельскага Савета, бацюшка, ведаецца, чалавек рэагуе зусім па-іншаму. Трэба часцей арганізоўваць для такіх людзей падобныя сустрэчкі.

— У мяне на прадпрыемстве нядаўна тром сем'ям вярнулі дзяцей, — падзяляецца добрай навіной Мікалай Яхнаўца, —

Аднаму бацьку сямейства вясной я прыгнаў зваленнем, калі не зменіць ладу жыцця... Дык вось гэты чалавек заўва першае месца ў раёне па загадоўцы кармоў.

— Трэба зацкавіць чалавека працай, — упэўнена Наталля Расько. — А калі што — прысароміць яго. Звычайныя вясцоўцы лёгка паддаюцца выхаванню, проста часам трэба падставіць плячо...

Так атрымалася, што пасля наведвання Столінскага раёна мне трэба было ехаць у Пінск. Уззяла білет на рэйсавы аўтобус Галшыны — Брест, месца маё было побач з прыгожай, стыльна прапанутай дзяўчынай. На паўдарозе яе мабільны заіграў, яна адказала. Відэа, тэлефанаваў нехта з сяброў, бо гутарка была даволі нефармальнай. І вядлася на палескай гаворцы.

— Одправілі мяне вучыцца ў гэты Брест, — наракала яна некаму. — А я ў Столін пошла б! Додому іздыты блыжэй...

Відэа, сапраўды блізкая вёска дзяўчыне, калі яна не хоча забывацца на родную гаворку і з'яжджаць далёка ад дому...

Мінск — Столінскі раён.

Мясцовае самакіраванне. РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

ЧАТЫРЫ ПРОФІЛІ ДЛЯ СТАРШЫХ КЛАСАЎ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Мы атрымалі вельмі добрыя вынікі, гэта дало падставы ўключыць у адпаведны інавацыйны праект амаль 70 школ і гімназій. Але, на жаль, у 2008 годзе і профільнае, і мультипрофільнае навучанне былі заменены факультатывнымі заняткамі. А сёння мы спрабуем навярстаць упушчанае...

Пры мультипрофільным навучанні 10- і 11-класнікі вывучаюць па іх выбары розныя прадметы на базавым і павышаным узроўнях у асобных групах: з аднымі аднагодкамі, напрыклад, на павышаным узроўні яны вывучаюць матэматыку і беларускую мову, а з другімі — на базавым узроўні хімію, з трэцімі — на базавым узроўні гісторыю і г.д. Кожны, хто вырашыў паступаць у ВУНУ, выбірае тры прадметы для вывучэння на павышаным узроўні: менавіта тры дысцыпліны, якія спатрабця яму для паступлення на выбраную спецыяльнасць.

Нават калі ў старэйшай школе ўжо арганізавана профільнае навучанне, многія дзевяцікласнікі пры паступленні ў 10-ты клас або не маюць магчымасці выбіраць, або іх выбар вельмі абмежаваны.

— Але ж профільнае навучанне таксама мае на ўвазе магчымасць выбару: хочаш — ідзеш вывучаць на паглыбленым узроўні фізіку і матэматыку або хімію і біялогію...

— Пры арганізацыі профільнага навучанна даводзіцца сутыкацца з сур'ёзнымі абмежаваннямі. Па-першае, стварэнне профільных класаў магчыма, толькі калі ў паралелі ёсць некалькі класаў. Шмат жа школ і гімназій маюць усяго адзін-два класы на старэйшай ступені. Як быць ім? Напрыклад, ва ўстаноў адукацыі два дзясятыя класы. Далучым, там стварылі фізіка-матэматычны і філалагічны класы. А як быць тым вучням, якія жадаюць вывучаць на павышаным узроўні грамадазнаўства, хімію,

біялогію ці географію? Пры гэтым, каб стварыць больш-менш роўныя па колькасці вучняў класы (па норме — не менш за 24 чалавекі), адміністрацыя даводзіцца аказваць на вучню пэўны ціск.

Па-другое, у прапанаваным Міністэрствам адукацыі пераліку профільнаў адсутнічаюць тыя, якія патрэбны многім вучням для паступлення ва ўніверсітэты. Напрыклад, аб'ітурыенту трэба здаваць пры паступленні матэматыку, географію і беларускую мову... Рускую мову, замежную мову і матэматыку... Ці хімію, матэматыку і беларускую мову... У профільным класе на павышаным узроўні вывучаецца, як правіла, толькі адзін прадмет з пералічаных.

Такім чынам, насамрэч, нават калі ў старэйшай школе ўжо арганізавана профільнае навучанне, многія дзевяцікласнікі пры паступленні ў 10-ты клас або не маюць магчымасці выбіраць, або іх выбар вельмі абмежаваны. А мультипрофільнае навучанне пазбавіла гэтых недахопаў. Больш за тое, яно можа ўкараняцца як у буйныя ўстановах адукацыі, так і ў невялікіх.

— Ці правільна я ўразумела: калі ва ўстаноў адукацыі практыкуюцца мультипрофільнае навучанне, то кожны дзевяцікласнік, па сутнасці, стварае свой вучэбны план, у якім вылучае прадметы, якія ён жадае вывучаць на павышаным узроўні?

— Можна сказаць і так. Пры гэтым кожны вучань мае індывідуальны расклад заняткаў. Індывідуалізацыя, што мае на ўвазе мультипрофільнае навучанне, з'яўляецца найважнейшым фактарам павышэння матывацыі школьнікаў і адказнасці за сваё навучанне. Хацелася б звярнуць увагу яшчэ на адну акалічнасць: пры мультипрофільнай мадэлі разам у групе вучацца падлеткі з аднолькавым ці блізкім узроўнем навучанасці, падобнымі ці блізкімі адукацыйнымі прывычкамі і т.д. А калі вучні маюць аднолькавую матывацыю і ўзровень падрыхтоўкі, то і вынікі іх работы, як паказвае практыка, атрымліваюцца больш высокімі.

Але і пры арганізацыі мультипрофільнага навучанна прысутнічаюць

Юлія Анастасіўна Мельнічэнка

— Думаю, што добрыя. Па-першае, у інструктыўна-метадычным лісце Міністэрства адукацыі «Аб арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі...» записана, што пры дэманстрацыі вучэбнага матэрыялу на ўроках трэба звяртацца да вучняў з пытаннямі, якія ўключаюць усе прадметы, якія ўваходзяць у вучэбны план старэйшай школы. І ён не можа вызначыць для сябе меншую колькасць гадзін, чым прадугледжана гэтым планам. Натуральна, што для прадметаў павышанага ўзроўню ў ім вызначаецца большая, чым на базавым узроўні, колькасць гадзін. І ўсё ж больш эфектыўна гэта мадэль працуе ў тых краінах, дзе ў старэйшай школе вывучацца менш вучэбных прадметаў, затое на іх вывучэнне адводзіцца большая колькасць гадзін.

— А ці патрабуюцца для арганізацыі мультипрофільнага навучанна дадатковае фінансаванне?

— У пачатку двухтысячных гадоў у межах эксперымента і рэалізацыі інавацыйнага праекта некаторым установам адукацыі ўпраўленні і аддзелаў адукацыі выдзялялі дадатковыя гадзіны. Але былі і такія школы і гімназіі, якія змаглі паспяхова прымяняць мультипрофільнае навучанне ў межах выдзеленага фінансавання. Чым больш паралельных класаў у школе, тым больш гадзін яна мае і тым лягчэй укараняць там мультипрофільнае навучанне. Сярод іх ёсць школы, якія ў 2014 годзе па выніках уступнай кампаніі увайшлі ў ТОП-100 найлепшых устаноў адукацыі. Звычайна, што ў гэтым рэйтынгу, яны правіла, «правяць баль» гімназіі і ліцэі і толькі ланым школам удалося ўварвацца ў сярэднюю частку.

— Мікалай Іванавіч, ці можаце вы прывесці перакананыя доказы высокай выніковасці і паспяхоўнасці мультипрофільнага навучанна? І якія ў гэтай мадэлі перспектывы?

Напрыклад, лядзшы, якія лядзшы з вышыні 3-4 паверха, звычайна шыфрыяны казырок пад'езда праб'е вельмі лёгка. Цэлым застанецца хіба толькі бетонны.

Троці год у 9 сярэдніх школах краіны (сярод іх ёсць сельскія, так і гарадскія) рэалізуецца праект па паліабленай дыферэнцыяцыі навучанна.

Напрыклад, лядзшы, якія лядзшы з вышыні 3-4 паверха, звычайна шыфрыяны казырок пад'езда праб'е вельмі лёгка. Цэлым застанецца хіба толькі бетонны.

Напрыклад, лядзшы, якія лядзшы з вышыні 3-4 паверха, звычайна шыфрыяны казырок пад'езда праб'е вельмі лёгка. Цэлым застанецца хіба толькі бетонны.

«Плюсы» мультипрофільнага навучанна

Змяшэнне аб'ёмаў хатніх заданняў

Жана ЛыСая, дырэктар сярэдняй школы № 3 горада Стоўбцаў.

— Увайсці ў ТОП-100 вельмі ганарова. Спраўды, у нашай школе якасць ведаў навучанцаў у выніку запуску мадэлі мультипрофільнага навучанна істотна палепшылася. І ў прадметных алімпіадах мы цвёрда займаем нашата больш высока, чым у папярэднія гады, месцы: у 2013/2014 навучальным годзе нашы вучні заваявалі 42 дыпламы на І яе этапе, 8 дыпламаў і пахвальныя водгукі на ІІІ этапе і 3 дыпламы — на заключным, рэспубліканскім, этапе.

На думку педагогаў школы, навучанцаў і іх бацькоў, мультипрофільнае навучанне — моцная альтэрнатыва профільнаму. Індывідуальны план дае навучанцам права выбару любых прадметаў для вывучэння на павышаным узроўні. Акрамя таго, можна вывучаць любыя прадмет у невялікай групе. Такім чынам вырашаецца і праблема змяшэння аб'ёмаў хатніх заданняў, бо ўсе складаныя пытанні навучанцы паспяхова задаць і разгледзець на занятках.

Да таго ж увядзенне мультипрофільнага навучанна істотна павысіла адказнасць навучанцаў і іх вучэбную матывацыю. На занятках ствараецца псі-

халагічна камфортнае асяроддзе для кожнага. Мы перабудавалі сістэму ацэньвання адукацыйных вынікаў: цяпер яна арыентаваная на ўлік дасягненняў навучанцаў, а не на фіксацыю памылак. Школьнікам зручна, што прадметы, якія яны абралі для вывучэння на павышаным узроўні, стаяць у асноўным раскладзе ўрокаў, у адзрэнне ад факультатывных заняткаў, што праводзіцца ў пазачасны час. Наша школа ўжо не можа працаваць у іншым рэжыме...

Актыўнасць і творчая самастойнасць вучняў

Людміла ДЗЕМІДЗЕНКА, дырэктар сярэдняй школы №5 г. Светлагорска.

— У выніку рэалізацыі праекта па мультипрофільным навучанні істотна павысілася вучэбна-пазнавальная матывацыя вучняў, іх актыўнасць і творчая самастойнасць. Палепшылася таксама пазнавальнасць школьнікаў, якія вывучаюць прадметы на павышаным узроўні. Наіраецца цяжка дынаміка вынікаў удзелу нашых вучняў у рэспубліканскай алімпіаде па вучэбных прадметах, у раўняным і абласным інтэлектуальным і творчым конкурсах. На кантралізаваным тэсціраванні наша школа увайшла ў ТОП-100 устаноў з найлепшымі вынікамі. Сяродні бал па школе перавысіў вынікі 2013 года на 10 пунктаў. У ВУНУ паступілі 83% нашых выпускнікоў. Заўважу, што кожны чацвёрты выпускнік 2014 года вучыцца на педагога.

Магчымасць скончыць уверх

Сяргей ГАУРЫЛОВІЧ, дырэктар Альгоўскай сярэдняй школы Астравецкага раёна.

— Клас, у якім мы распачыналі праект, дазваляе найбольш ярка прадэманстраваць перавагі мультипрофільнага навучанна над традыцыйным. На пачатак 2012—2013 навучальнага года гэта быў адзін з найбольш слабых класных калектываў у школе з пункту гледжання дасягненняў навучальных вынікаў. «Васьмёркі» па асобных прадметах у большасці навучанцаў лічыліся дасягненнем. Па прычыне таго, што ў 10-м класе было ўсяго 7 навучанцаў, не па ўсіх абраных прадметах мы змаглі класіфікаваць профільныя групы, і некаторыя прадметы вучыліся школьнікамі згодна з распрацаванымі індывідуальнымі адукацыйнымі планами (на факультатывах і дадатковых занятках). Вынік больш ярка выражана пацвярджалася фактамі і лічбамі: Волга Ажог паступіла ў БДУ на факультэт правазнаўства, набравшы 297 балаў, сярэдні бал атэстата — 9,1. Дар'я Гвздоўва — у БДПУ на «дальшочную адукацыю», 226 балаў, сярэдні бал атэстата — 8,2. Антон Мешкель — у БДПІР на «прамысловую электроніку», 299 балаў, сярэдні бал атэстата — 9,2.

Астатнія выпускнікі таксама паказалі дастаткова высокія вынікі. Таму я лічу, што дасягнуты намі ўзровень з'яўляецца практычна максімальным, а вызначальную ролю ў гэтым, безумоўна, адыграла мультипрофільнае навучанне.

«Набор» зімы: пераахладжэнне, галалёд, абмаражэнне...

З 5 па 10 студзеня толькі ў Мінску ад галалёду пацярпелі 123 чалавекі. 23 з іх даяваліся шпіталізаваць. Самыя распаўсюджаныя траўмы — гэта пераломы шычкілавак, касцей галёнак, перадплечча і рэбраў...

— Вельмі пыльна падыдзе да набыцця новага зімовага абутку, — раіць Віталь Навіцкі. — Не ганіцца за зніжкі, а лепш выбіраць боты на няслізкай падэшве. На крайні выпадак, нават слізкі ашукат можна арацаваць з дапамогай шматлікіх народных метадаў. Будзьце асабліва ўважлівымі на спусках, пад'ёмах, на лесвіцах...

Больш за ўсё ад галалёду церпяць пажылыя людзі і дзеці. Калі ў людзей сталага веку траўмы, звязаныя з падзеннем, здараюцца з-за маларухомасці, то дзеці, як правіла, жывяць і няўважліва. Любяць яны катацца з горака, у тым ліку і побач з праезнай часткай. Таму лепш прывядзіце з дзіцем лішні рэз інструктаж. Расстумачце, чаму ў гэтым месцы гуляць небяспечна, і распавядзіце пра магчымыя наступствы. І галоўнае, калі кажашце, што тут гуляць нельга, дык пакажыце, дзе можна. Аднак куды часцей медыкі сутыкаюцца з пераахладжэннямі. Каб яго атрымаць, пры пэўных умовах дастат-

Святу наўздагон

КАЛЯДА ВЫХОДЗІЦЬ З ВЁСКИ

Народная традыцыя ўсё больш папулярная ў сталіцы

Як чалавек гарадскі, пра старажытныя абрады, што нашы продкі ладзілі на святы, да пэўнага моманту я мела толькі кніжнае ўяўленне. Пакуль аднойчы не паехала калядаваць з хлопцамі і дзівічатамі з арганізаванай каліцыі пры Беларускай дзяржаўнай педагогічнай універсітэце імя Мاکсіма Танка гісторыка-краязнаўчай суполкі «Дыярыуш».

Юлія Мельнічэнка

пераймаем запісаных этнаграфічных спеваў бабелек-носібят традыцыі. І хоць не ўсе калядоўшчыкі мелі прафесійнае галасы, усё адно атрымлівалася надзвычай душэўна. Зрэшты, ці так ужо важны прафесіяналізм, калі лепшыя зычаны і светлыя думкі ідуць ад чыстага сэрца?

Пэўна, дзякуючы гэтай абсалютна большасць людзей, да якіх у хату заходзілі калядоўшчыкі, былі ім сапраўды радзімы і шчодрэ адравалі. Дарчы, не варта думаць, каб калядаванне ладзіць для таго, каб набіраць пачастунку. З даўніх часоў культавымі момантамі гэтай дзеі з'яўляецца «смерць» і «ўвакрасенне» Казы — сімвала новага года, сонца, дабрабыту, пладавіц і ўраджаю. Калі Казя «памірае» (як заканчваецца год, заходзіць сонца, збіраецца з палёў жыта), яе трэба

«ажывіць» нейкім пачастункам — каб узышло новае сонца, настай новы год, былі багатым новы ўраджай. Нашы продкі добра разумелі: чым лепей яны адораць Казу, тым больш дабрабыт прыцягнуць у сваю хату.

Праўда, здаралася і такое, што даводзілася літаральна выносіць няшчасную жывёліну на руках (пры спробе пакалядаваць у краме), альбо атрымаць у пачастунак толькі палавіну блінца і нават пакінуць усё на калядаванае дабра ў адной з хат, бо гаспадарам зусім не было чаго даць каляднікам грамадзец. І ўсё ж немагчыма перадаць тую сапраўды цудоўную атмасферу, калі звычайныя людзі самых розных прафесій — выкладчыкі, гісторыкі, мастакі, праграмісты, юрысты, а таксама студэнты збіраліся разам і ехалі ўжо гэтыя аддаленыя беларускія мястэчка, каб разам са святлом каляднік зоркі несці людзям добрую вестку.

Калядоўшчыкам быць модна

Апошнім часам многія этнаграфічныя гурты спрабуюць вывесці традыцыю калядавання з вёсак і разварушыць гарадскіх жыхароў. Як вам такая карціна: з дзясятка размаляваных, у масках, людзей, апранутых у кажуку, калясяць калядным вечарам па розных адрахах усёй сталіцы, на дамафоне набіраюць код і, гукаючы «Каляда прыйшла!», пад спеўны заходзяць у пад'езд шматпаверхаўка. Вядома, часцей за ўсё ў сталіцы калядоўшчыкі наведваюць тыя адрасы, дзе і загадаваць чакаюць. Але бывае і такое, што пачынаюць хадзіць па ўсім пад'ездзе. Што зробіш, калядаванне — справа непрадказальна, а галоўнае — суцэльна

пазтыўная. Таму калі раптам у дзверы узышло новае сонца, настай новы год, былі багатым новы ўраджай. Нашы продкі добра разумелі: чым лепей яны адораць Казу, тым больш дабрабыт прыцягнуць у сваю хату.

Праўда, здаралася і такое, што даводзілася літаральна выносіць няшчасную жывёліну на руках (пры спробе пакалядаваць у краме), альбо атрымаць у пачастунак толькі палавіну блінца і нават пакінуць усё на калядаванае дабра ў адной з хат, бо гаспадарам зусім не было чаго даць каляднікам грамадзец. І ўсё ж немагчыма перадаць тую сапраўды цудоўную атмасферу, калі звычайныя людзі самых розных прафесій — выкладчыкі, гісторыкі, мастакі, праграмісты, юрысты, а таксама студэнты збіраліся разам і ехалі ўжо гэтыя аддаленыя беларускія мястэчка, каб разам са святлом каляднік зоркі несці людзям добрую вестку.

Калядоўшчыкам быць модна

Апошнім часам многія этнаграфічныя гурты спрабуюць вывесці традыцыю калядавання з вёсак і разварушыць гарадскіх жыхароў. Як вам такая карціна: з дзясятка размаляваных, у масках, людзей, апранутых у кажуку, калясяць калядным вечарам па розных адрахах усёй сталіцы, на дамафоне набіраюць код і, гукаючы «Каляда прыйшла!», пад спеўны заходзяць у пад'езд шматпаверхаўка. Вядома, часцей за ўсё ў сталіцы калядоўшчыкі наведваюць тыя адрасы, дзе і загадаваць чакаюць. Але бывае і такое, што пачынаюць хадзіць па ўсім пад'ездзе. Што зробіш, калядаванне — справа непрадказальна, а галоўнае — суцэльна

У гэты дзень нараджаюцца ўпартыя асобы, надзеленыя талентам кіраўніка, не здольнага памянаць сваю думку. Яны не сумняваюцца ў тым, што іх учынкі адзіна дакладныя, лічаць сваім абавязкам

14 студзеня

1827 год — у вёсцы Урусава, пад Разанню, у сям'і капітана ў адстаўцы, удзельніка Барадзінскай бітвы, нарадзіўся Пётр Пятровіч Сямёнаў (Цянь-Шанскі). У 1848 годзе Пётр Сямёнаў скончыў універсітэт і вырашыў заняцца навукай. У 1853-м ён пачаў чытаць лекцыі па географіі і геалогіі ў Берлінскім універсітэце. Тут у яго з'яўляецца ідэя даследавання Цянь-Шаня, паказаная А. Гумбальтам. У 1856 годзе Сямёнаў здзейсніў сваю першую экспедыцыю, а ў 1857-м — другую. Ён сабраў найбагацейшы матэрыял, у тым ліку незнаёмыя навуцы віды раслін, даў назву Зайліскаму Алатау. Экспедыцыя была паспяховай, але не дасягнула сваёй галоўнай мэты — даказаць вулканічнае паходжанне Цянь-Шаня. Праз 50 гадоў, у 1906 годзе, калі пачалося навуковае вывучэнне гэтага горнага масіва, да прозвішча Сямёнава было дададзена «Цянь-Шанскі». З 1873 па 1914 год Сямёнаў з'яўляўся кіраўніком Рускага геаграфічнага таварыства. Ён удзельнічаў у арганізацыі навуковых экспедыцый Пржэвальскага, Патаніна, Казлова, Мушкетэва, Обручава.

1885 (Аляксееў) Юрыі Віктаравіч, беларускі і расійскі кінарэжысёр, сцэнарыст, заслужаны дзеяч мастацтваў Расіі (1935). Адзін з заснавальнікаў беларускага кіно. У 1903-1905 гадах вучыўся ў Маскоўскай універсітэце. У 1905 годзе за рэвалюцыйную дзейнасць сасланы ў Табальскую губерню. З 1907-га — акцёр правінцыйнага тэатра ў Сібіры, з 1918-га — акцёр і рэжысёр маскоўскага тэатра, рэжысёр кіно. У 1926 г. з'яўляўся першым беларускі мастацкі фільм «Ляная быль». У 1928-39 гадах працаваў на кінастудыі «Савецкая Беларусь», дзе паставіў фільмы «Вышыня 88,5», «Нянавіць», «Да заўтра» і іншыя. У Вялікую Айчынную вайну з'яўляўся кінарэжысёрам «Беларускія навалы». Паставіў шэраг фільмаў, у тым ліку «Народны паэт», мастацкі кіраўнік кінафільма «Апавяданні пра юнацтва». Памёр у 1967 годзе.

пастаянна змагацца з пераходамі і цяжкасцямі, амбіцёзна ставяцца да асабістай свабоды. Яны абыякавы да патрэб іншых людзей, з-за чаго страчваюць сяброў і часам застаюцца адзінокімі ў сваім жыцці.

1920 год

— 95 гадоў таму нарадзіўся (вёска Плёбсы Баўрыўскага раёна) Мікола Аўрамчык, беларускі паэт, заслужаны работнік культуры Беларусі (1980). У 1938 годзе паступіў на філалагічны факультэт Мінскага педагагічнага інстытута, адначасова працаваў у рэдакцыі газеты «Піянер Беларусі». У час Вялікай Айчынай вайны ўдзельнічаў у баях на Паўночна-Заходнім і Волгаўскім франтах. Пасля вайны працаваў на аднаўленні Данбаса. У 1949 годзе скончыў аддзяленне журналістыкі філалагічнага факультэта Мінскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя М. Горькага. Працаваў у рэдакцыі газет «Чырвоная змена», «Літаратура і мастацтва», у часопісе «Польмя». З 1953-га да 1980-га быў рэдактарам аддзела паэзіі часопіса «Маладоць». Першы зборнік паэзіі «Пярэдні край» выйшаў у 1949 г. Аўтар зборніка «Шляхамі дружбы», «Сустрэча былых канагонаў», «Універсітэцкі гарадок», рамана «Падзямелле», апавесці «Палон» і іншых. У творчасці паэта адлюстраваны яго драматычныя ваенныя лёсы, жыццё ў фашысцкай няволі, шахцёрская праца, вучоба ва ўніверсітэце, уражанні ад паездак па краіне. У 1964 годзе яму прысуджана Літаратурная прэмія імя Янкі Купалы. Пераклаў на беларускую мову асобныя творы Я. Смялякова, І. Франка, Л. Украінкі, А. Міцкевіча, Дж. Байрана.

Уладзімір ДУБОУКА, паэт, пражакі, літаратурназнаўца:

«Удэ я ні быў — усюды людзі, Усюды праца для людзей. А з ёй — і ў некле не забудзіш, І не загінеш анідзе».

БЯСПЕЧНЫЯ ПАВОДЗІНЫ ПРЫ ГАЛАЛЁДЭ

- Выходзьце крыху раней, каб перамяшчацца, не спяшаючыся.
- Калі вы перамяшчаецеся з дапамогай палкі, надзеўце на яе гумавы каўчучок ці вамяць лыжную палку з добра заточаным металічным наконечнікам.
- У галалёд надзяваць абутак на нізкім аб'ёме з рэзальнай падэшвай з перыстага матэрыялу.
- Не займайце рукі крокнай або цяжкай ношай і не трымайце рукі ў кішэнях.
- Па магчымасці не праходзьце поблізу будынкаў і дрэў, каб пазбегнуць падаючых ледзяных або абледзянелай галінак.
- Захоўвайце асабліва асцярожнасць пры пераходзе дарогі.
- Уважліва глядзіце сабе пад ногі, імкніцеся абыходзіць небяспечныя месцы (замёрзлыя лужыны, схілы, лесвіцы і да т.п.).
- Калі спізкае месца немагчыма абысці, то перамяшчаючыся па ім невялікімі слізгалічымі крокамі на злёгку сагнутых нагах, наступайце на ўсю падэшву.
- Калі вы паслізнуліся, страйцеце прэсысці, згрупавацца, прысямліцца на бок і перакаціцца.
- Не спяшаіцеся падняцца, пераканайцеся, што няма траўмаў, папрасіце пракажых дапамагчы вам.
- Калі нікога побач няма, павярніцеся на жывот, толькі потым уставайце і выпрамыляецеся, імкнічыся прытрымлівацца за якаю-небудзь апору.
- Калі з'явіўся рэзкі боль, не рухайцеся і не дазваляйце нікому перамяшчаць вас, выклічце хуткую дапамогу.

Крыніца: Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь. © Інфарграфіка БЕЛТА

ПЛАЦДАРМ

Сумесны праект рэдакцыі газеты «Звязда» і Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь

Выпуск № 1 (41)

Тонкасці прафесіі

СНАЙПЕРЫ ЭФІРУ

Адны называюць іх «інтэлектам» беларускай арміі, іншыя — снайперамі эфіру. І сапраўды, іх поле бою — эфір, а зброя — электрамагнітнае выпраменьванне. Спецыялісты радыёэлектроннай барацьбы — на вагу золата. Высокаадукаваныя, тэхнічна падрыхтаваныя, кемлівыя, яны здольны ў любы момант выявіць радыёпераходку або, наадварот, стварыць яе, каб дэзарыентаваць праціўніка.

Вядома, гэта пераходкі. Яны дзеляцца на натуральныя і штучныя. Наша сістэма займаецца стварэннем апошніх. Аднак гэта адбываецца пры пэўных умовах. У асноўным мы ў адказе за тое, каб нашы сродкі радыёэлектроннай барацьбы не пераходзілі на насаміх вайсковых частаў. Аднак першыя прыклады вядзення радыёэлектроннай барацьбы адносяцца да таго часу, калі ў арміі пачалі карыстацца радыё... Дык з чаго ўсё пачыналася?

Радыёэлектронная барацьба як від праціборства з'явілася апраўды пасля стварэння радыёсувязі. Калі казаць пра больш глыбокі карані, то нават Салавей-разбойнік быў спецыялістам па радыёэлектроннай барацьбе: яго свіст аглушаў усіх навокал, чым уводзіў у паніжэнне армію, то першая згадка пра магчымасці радыёэлектроннай барацьбы адносяцца да руска-японскай вайны, калі расійскія спецыялісты ажыццявілі заглушэнне сродкаў радыёсувязі японцаў. Калі казаць пра нас і больш сучасны кантэкст, то ў якасці прыкладу неабходна разглядаць падзеі Вялікай Айчыннай вайны. У гэты перыяд спецыялізаваныя сродкі наўмысна выкарыстоўваліся для таго, каб глушыць сродкі радыёсувязі на полі праціўніка. У 1942 годзе ў сувязі з падзеямі на Сталінградскай бітве былі створаны першыя асобныя войскія часці — радыёдывізіёны асаблівага прызначэння. У той напружаны момант ацанілі магчымасці сродкаў радыёэлектроннай барацьбы. Менавіта з тых часоў мы і вядзем адлік фарміравання войскаў радыёэлектроннай барацьбы ва Узброеных Сілах тады яшчэ Саветаў Саюза, а цяпер — незалежнай Беларусі.

Роля радыёэлектроннай барацьбы і абароны ў сутычцы з праціўнікам пастаянна ўзрастае. Яе эфектыўнасць, у параўнанні з іншымі сродкамі вядзення баявых дзеянняў, — навідавоку. А якія функцыі яна выконвае ў мірны час?

Пачатак XXI стагоддзя — пік развіцця інфармацыйных тэхналогій. Гэта назірае кожны чалавек, знаходзячыся ў сям'і ў хаце, кватэры, офісе. Калі ўспомніць 80-90-я гады мінулага стагоддзя, то максімум, што было ў нашых грамадзян, — тэлевізар і радыёпрыёмнік. Сёння ж мы ўсе карыстаемся камп'ютарамі, ноўтбукамі, гаджэтамі, іншымі электроннымі сродкамі. Часам заўважаем, што карцінка на тэлебачанні «плыве» або парушаецца якасць сувязі.

Войска радыёэлектроннай барацьбы павінны быць шырэйшага дыяпазону, валодаць магчымасцю працаваць з большай колькасцю сігналаў... І натуральна, наша навука працуе на тое, каб гэтыя сігналы можна было распазнаць, ідэнтыфікаваць і стварыць такія пераходкі, каб выключыць выкарыстанне сродкаў сувязі. Дзякуючы распрацоўкам нашых навукоўцаў, сёння замест дзвюх-трох станцый радыёпераходку, якія раней выкарыстоўваліся, каб закрыць увесь дыяпазон, ужо дастаткова адной.

Тэхніка радыёэлектроннай барацьбы засяроджвае ў сабе ўсе сучасныя тэхналогіі... Якія найноўшыя ўзоры стаяць на ўзбраенні беларускай арміі?

Інтэрнэт-прастора, якая адна з асноўных форм радыёэлектроннай барацьбы, аб'яднала ўвесь зямны шар. І не ўлічваць гэтага нельга, асабліва ў войнах і канфліктах будучыні. Інтэрнэт на полі бою — ужо сучаснасць. Цяпер не салдат будучыні, а салдат сучаснасці карыстаецца на полі бою радыёэлектроннай барацьбы ў шырокім дыяпазоне частот, пры гэтым перадае не толькі галасавую інфармацыю, а і лічбавыя даныя, дазваляе карыстацца тактычным інтэрнэтам. Магчымасці сённяшняга вайскоўца могуць быць бязмежныя — дзякуючы тым навінкам, якія прапаноўвае сучасная прамысловасць. І мы не спыняемся на дасягнутым. Пры зносінах мы завяршылі дзяржаўныя выпрабаванні двух абсалютна новых узораў узбраення і ваеннай тэхнікі. Гэта новы аўтаматызаваны камандны пункт палка і новая станцыя радыёэлектроннай барацьбы з шырокім дыяпазоном і павялічанымі магчымасцямі. Яны ўнікальныя, і аналагаў ім, па сутнасці, нідзе ў свеце няма. Больш за тое, гэтыя ўзоры неўзабаве будуць пастаўлены на серыйную вытворчасць і, пачынаючы з наступнага года, стануць паступаць у войскі. У наступным годзе яшчэ адзін узор падыходзіць да дзяржаўных выпрабаванняў. Такім чынам, мы і далей будзем працягваць пераўзбраенне, забяспечваючы Узброеныя Сілы новымі ўзбраеннямі.

Спецыялістаў радыёэлектроннай барацьбы называюць «інтэлектам» беларускай арміі. Дзе «куюць» такія каштоўныя кадры?

Развіццё сродкаў радыёэлектроннай барацьбы шчыльна звязана з навукова-тэхнічным прагрэсам. На якім узроўні ў гэтай сферы наладжана ўзаемадзеянне арміі і навукі?

Развіццё сродкаў радыёэлектроннай барацьбы ідзе ў нагу з часам, аднак залежыць ад удасканалення сістэм сувязі. Як толькі сістэмы сувязі пакараюць новыя рубяжы, выходзяць на больш высокія дыяпазоны частот — развіваюцца і сродкі радыёэлектроннай барацьбы. Тыя прадпрыемствы дзяржаўнага ваенна-прамысловага камітэта, якія займаюцца распрацоўкай і стварэннем новых радыёэлектронных сродкаў, у тым ліку ажыццяўляюць заказы і для ўпраўлення радыёэлектроннай барацьбы Генеральнага штаба. Магу з усёй адказнасцю заявіць: айчынная прамысловасць здольная ствараць сучасную тэхніку і ўзбраенне. Нашы войскія часці аснашчаюцца самімі сучаснымі аўтаматызаванымі сістэмамі кіравання, ствараюцца но-

вае сродкі заглушэння радыёпераходку. І з кожным разам сродкі радыёэлектроннай барацьбы павінны быць шырэйшага дыяпазону, валодаць магчымасцю працаваць з большай колькасцю сігналаў... І натуральна, наша навука працуе на тое, каб гэтыя сігналы можна было распазнаць, ідэнтыфікаваць і стварыць такія пераходкі, каб выключыць выкарыстанне сродкаў сувязі. Дзякуючы распрацоўкам нашых навукоўцаў, сёння замест дзвюх-трох станцый радыёпераходку, якія раней выкарыстоўваліся, каб закрыць увесь дыяпазон, ужо дастаткова адной.

Тэхніка радыёэлектроннай барацьбы засяроджвае ў сабе ўсе сучасныя тэхналогіі... Якія найноўшыя ўзоры стаяць на ўзбраенні беларускай арміі?

Інтэрнэт-прастора, якая адна з асноўных форм радыёэлектроннай барацьбы, аб'яднала ўвесь зямны шар. І не ўлічваць гэтага нельга, асабліва ў войнах і канфліктах будучыні. Інтэрнэт на полі бою — ужо сучаснасць. Цяпер не салдат будучыні, а салдат сучаснасці карыстаецца на полі бою радыёэлектроннай барацьбы ў шырокім дыяпазоне частот, пры гэтым перадае не толькі галасавую інфармацыю, а і лічбавыя даныя, дазваляе карыстацца тактычным інтэрнэтам. Магчымасці сённяшняга вайскоўца могуць быць бязмежныя — дзякуючы тым навінкам, якія прапаноўвае сучасная прамысловасць. І мы не спыняемся на дасягнутым. Пры зносінах мы завяршылі дзяржаўныя выпрабаванні двух абсалютна новых узораў узбраення і ваеннай тэхнікі. Гэта новы аўтаматызаваны камандны пункт палка і новая станцыя радыёэлектроннай барацьбы з шырокім дыяпазоном і павялічанымі магчымасцямі. Яны ўнікальныя, і аналагаў ім, па сутнасці, нідзе ў свеце няма. Больш за тое, гэтыя ўзоры неўзабаве будуць пастаўлены на серыйную вытворчасць і, пачынаючы з наступнага года, стануць паступаць у войскі. У наступным годзе яшчэ адзін узор падыходзіць да дзяржаўных выпрабаванняў. Такім чынам, мы і далей будзем працягваць пераўзбраенне, забяспечваючы Узброеныя Сілы новымі ўзбраеннямі.

Спецыялістаў радыёэлектроннай барацьбы называюць «інтэлектам» беларускай арміі. Дзе «куюць» такія каштоўныя кадры?

Развіццё сродкаў радыёэлектроннай барацьбы шчыльна звязана з навукова-тэхнічным прагрэсам. На якім узроўні ў гэтай сферы наладжана ўзаемадзеянне арміі і навукі?

Развіццё сродкаў радыёэлектроннай барацьбы ідзе ў нагу з часам, аднак залежыць ад удасканалення сістэм сувязі. Як толькі сістэмы сувязі пакараюць новыя рубяжы, выходзяць на больш высокія дыяпазоны частот — развіваюцца і сродкі радыёэлектроннай барацьбы. Тыя прадпрыемствы дзяржаўнага ваенна-прамысловага камітэта, якія займаюцца распрацоўкай і стварэннем новых радыёэлектронных сродкаў, у тым ліку ажыццяўляюць заказы і для ўпраўлення радыёэлектроннай барацьбы Генеральнага штаба. Магу з усёй адказнасцю заявіць: айчынная прамысловасць здольная ствараць сучасную тэхніку і ўзбраенне. Нашы войскія часці аснашчаюцца самімі сучаснымі аўтаматызаванымі сістэмамі кіравання, ствараюцца но-

Бераніка КАНЮТА

Армейскія будні

СЛУЖЫЦЬ ТАКІ ХЛОПЕЦ

Беларускі анголец праходзіць тэрміновую службу ў Барысаве

Пасля праведзенага тактыка-спецыяльнага вучэння ў ліку тых, хто вылучыўся, — камандзір інжынернага дарожна-мостабудуўніча батальёна падпалкоўнік Сяргей Самарокаўскі назваў прозвішча малодшага сяржанта Патрыка дэ Кандыда Міхальскага-Антонія.

Працавіты, старанны, граматыны малодшы камандзір. Душа войскага калектыву, — ахарактарызаваў свайго падначаленага і камандзір інжынернай дарожнай роты капітан Дзмітрый Рымко і тут жа дадаў: — Дарчы, хлопце анголец напалова...

Цемнаскура юнак у лагонах малодшага сяржанта быў крыху збянтэжаны: навошта, маўляў, да яго такая ўвага. Разгаварыліся. Як высветлілася, незвычайнае двойное прозвішча, якое носіць беларускі юнак, дасталася яму ад мамы, ураджэнкі горада Беразіно, і бацькі, які цяпер жыве ў Анголе. Яшчэ ў канцы 80-х гадоў мама Патрыка падчас навучанна ў педагагічнай ВНУ пазнаёмілася з ангольскім студэнтам Беларускага дзяржаўнага тэхналагічна-

га ўніверсітэта. Маладыя людзі пакахалі адно аднаго, а ў 1990 годзе на свет з'явіўся маленькі Патрык. Неўзабаве пасля заканчэння вышэйшай навучальнай установы яны ўсёй сям'ёй паехалі ў Луанду, на радзіму бацькі. У сталіцы Анголы пражылі амаль пяць гадоў. Пачатковыя класы Патрык наведваў у рускай школе пры пасольстве. Але далейшае сумеснае жыццё ў бацькоў не складалася, і маці з сынам пераехалі жыць у Беларусь, у Беразіно.

Патрык працягнуў вучобу ў мясцовай гімназіі, дапамагаў бабুলі з дзядулем па гаспадарчым. Добра вучыўся, сур'ёзна займаўся баскетболам, тайландскім боксам і іншымі ўсходнімі адзінаборствамі. Атрымаўшы сярэдняю адукацыю, кемлівы юнак лёгка паступіў у Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт на факультэт выдавецкай справы і паліграфіі. Студэнцкім калектывам для сваіх падначаленых, умелым выхавальнікам. Калегі паважаюць свайго малодшага камандзіра. А наядуна малодшага дарожнага роце, куды накіравалі хлопца, абжывацца было цяжкавата: новы воінскі

калектыў, іншыя камандзіры і задачы. Ды і авалодаць такой ваенна-ўліковай спецыяльнасцю, якая камандзір аддзялення мостабудуўнічых сродкаў, — справа няпростая. І ведае пра гэта Патрык не па чутках. Гэта ён з пазіцыі сённяшняга дня можа сказаць, што служба ідзе як па масле.

За кароткі час Міхальскі-Антонія не толькі спасціг асновы сваёй ваеннай спецыяльнасці, але і пачаў дапамагаць сваім калегам у асаўенні штатнай тэхнікі з яе складаным тэхналагічным абсталяваннем. Неўзабаве салдату, які перадаваў вучобы, прысвоілі воінскае званне малодшага сяржанта. Услед за першай маленькай перамогай у ратнай службе да малодшага камандзіра прыйшлі новыя, больш важкія поспехі. Спасціг ён і прамурасці педагогікі — стаў сапраўдным настаўнікам для сваіх падначаленых, умелым выхавальнікам. Калегі паважаюць свайго малодшага камандзіра. А наядуна малодшага дарожнага роце, куды накіравалі хлопца, абжывацца было цяжкавата: новы воінскі

калектыў, іншыя камандзіры і задачы. Ды і авалодаць такой ваенна-ўліковай спецыяльнасцю, якая камандзір аддзялення мостабудуўнічых сродкаў, — справа няпростая. І ведае пра гэта Патрык не па чутках. Гэта ён з пазіцыі сённяшняга дня можа сказаць, што служба ідзе як па масле.

За кароткі час Міхальскі-Антонія не толькі спасціг асновы сваёй ваеннай спецыяльнасці, але і пачаў дапамагаць сваім калегам у асаўенні штатнай тэхнікі з яе складаным тэхналагічным абсталяваннем. Неўзабаве салдату, які перадаваў вучобы, прысвоілі воінскае званне малодшага сяржанта. Услед за першай маленькай перамогай у ратнай службе да малодшага камандзіра прыйшлі новыя, больш важкія поспехі. Спасціг ён і прамурасці педагогікі — стаў сапраўдным настаўнікам для сваіх падначаленых, умелым выхавальнікам. Калегі паважаюць свайго малодшага камандзіра. А наядуна малодшага дарожнага роце, куды накіравалі хлопца, абжывацца было цяжкавата: новы воінскі

Намеснік камандзіра інжынерна-дарожнага ўзвода малодшы сяржант Патрык Міхальскі-Антонія

га ўзвода і даверылі працаваць з новым папаяненнем. Патрык доўжыў нават больш за год, каб авалодаць гэтай спецыяльнасцю. Услед за першай маленькай перамогай у ратнай службе да малодшага камандзіра прыйшлі новыя, больш важкія поспехі. Спасціг ён і прамурасці педагогікі — стаў сапраўдным настаўнікам для сваіх падначаленых, умелым выхавальнікам. Калегі паважаюць свайго малодшага камандзіра. А наядуна малодшага дарожнага роце, куды накіравалі хлопца, абжывацца было цяжкавата: новы воінскі

Мікалаі МАКАРЭВІЧ. Фота аўтара

Факт

УКЛАД У АБАРАНАЗДОЛЬНАСЦЬ

За высокі прафесіяналізм і ўзорнае выкананне службовых абавязкаў беларускія ваеннаслужачыя былі ўдастоены дзяржаўных узнагарод, якія ва ўрачыстай абстаноўцы ўручыў міністр абароны генерал-маёр Андрэй Паўкоў.

Дзмітрый Лявоцкі і Сяргей Плёска. Медалі «За бездакорную службу» I, II і III ступені атрымала больш чым 180 вайскоўцаў.

Міністр абароны адзначыў асабліва сімвалічнасць уручэння Узнагарод напярэдняй 70-годдзя Вялікай Перамогі і выказаў упэўненасць у тым, што ваеннаслужачыя і надалей будуць годна выконваць службовыя абавязкі, уносіць свой уклад у справу ўмацавання абараназдольнасці дзяржавы і моцы нашых Узброеных Сіл.

Медалімі «За выдатнасць у войскай службе» былі адзначаны палкоўнікі Уладзімір Гушча, Аляксандр Макаравіч, Алег Шахновіч, а таксама падпалкоўнікі Сяргей Лазаркоў,

Дзеля памяці

Яму ўвесь час шанцавала...

Сумная навіна днямі прыйшла ў рэдакцыю. Пайшоў з жыцця ўдзельнік двух войн — савецка-фінскай і Вялікай Айчыннай — Нікіфар Кутузаў. Мы пісалі пра лёс цэкаі славага фельдмаршала. У свае гады ён не вельмі любіў успамінаць вайну, але тасцей усё ж прыймаў. Ветэран заставалася ўсяго некалькі месяцаў да свайго 105-годдзя...

Пра нялёгі лёс франтавіка расказвала яго адзіная дачка — Людміла Нікіфараўна. Аднойчы яна і раскрыла сакрэт даўгалецка свайго бацькі: «Калі вы хочаце пачуць, што не курый, не піў, спортам займаўся, то не чакайце! Галоўны сакрэт у тым, што ён усё жыццё працаваў, не пакладаючы рук: у хаце, у полі, у садзе, агародзе... Яшчэ бацька цудоўна гуляў у шахматы! Мог гадзінамі прасядзець за шахматнай дошкай, за расшэраным шахматным задам. Ды і тая загартоўка, якую ён атрымаў падчас дзвюх войнаў, не ідзе ў параўнанне ні з якім відам спорту!»

Першае баявое хрышчэнне Нікіфар Кутузаў атрымаў падчас вайны з Фінляндыяй. Ён, выпускнік Ленінградскай ваенна-інжынернай школы, быў выдатным сапёрам. Пасля завяршэння фінскай кампаніі, быўшы камандзірам роты 110-га асобнага снайперскага батальёна, ствараў абарончы збудаванні пад Выйбаргам. Перад Вялікай Айчыннай узна-

чалываў пуцявы ўзвод навуцальнага дарожна-эксплуатацыйнага палка, у складзе якога і быў адпраўлены на фронт. Браў удзел у абароне блакаднага Ленінграда. Тут напалкала і варажак куля: быў цяжка паранены ў плячо. «Цудам удалося выжыць, — успамінаў Нікіфар Кутузаў. — Столькі было параненых! Не ўсе прыходзілі ў сябе пасля аперацыі: паміралі ад жудаснага болю...» Пасля працяглага лячэння, у канцы 1943 года вайсковец вярнуўся ў армейскія шэрагі — адрэзу на фронт. У студзені 1944-га ваяваў у складзе войскаў супрацьпаветранай абароны, будучы камандзірам інжынерна-адаўнальнай роты ў Гомелі, разам з салужыўцамі вызваляў родную зямлю ад «падарункай» вайны — неразрава-

ных бомбаў, мін, артылерыйскіх снарадаў... «Жыццё літаральна вісела на валаску: не раз здаваўся, што тое ці іншае размірэнне будзе апошнім», — расказваў ветэран. А колькі аб'ектаў яму давялося размірэннаваць ужо пасля вайны! На рахунку сапёра — тысячы знішчэнняў боепрыпасаў, а значыць, і тысячы выратаваных жыццяў. Але яму ўвесь час шанцавала... Напэўна, каб потым яго ўнукі і праўнікі маглі ганарыцца сваім продкам, разглядаючы яго узнагароды: ордэны Айчыннай вайны I і II ступені, ордэн Чырвонай Зоркі, медалі «За абарону Ленінграда» і «За баявыя заслугі»...

Бераніка КАНЮТА. Фота аўтара

103-гадовы Нікіфар Кутузаў з дачкай Людмілай разглядаюць фотаздымкі.

Дзіцячымі вачыма

ВАЙНА ДАГАНЯЛА НАС...

Ішоў апошні год вайны. Яшчэ свежымі былі ўражаны ад перажытых жахаў фашысцкай акупацыі, не зацім смутак па бязвінна загубленых, расстраляных і спаленых жывымі жыхарах суседніх вёсак. Дачкаліся дня вызвалення, калі на нашай вясковай вуліцы, абпал якой яшчэ не астыў попель на месцах спаленых хат і гаспадарчых будынкаў, сустракалі са слязамі на вачах чырвонаармейцаў у прапыленых гімнасцёрках.

Сям'і нашай, у якой было васьмёра дзяцей, пашанцавала: з някітрывым пажыткам знайшлі прытулак ва ўцалелай леснічоўцы, што стаяла на ўскраіне спаленай вёскі. Нашых жа аднаўсёкаўцаў даймаў усеагульны клопат: як займець хоць які дах над галавой? Надзея была ў асноўным на хлапечыя ды старэчыны рукі, бо працаздольныя мужчын мабілізавалі ў армію і яны змагаліся на фронце, які адкаціўся на захад. Стаў воінам-франтавіком і наш сусед па леснічоўцы дзядзька Пятрок, які час ад часу дасылаў скупныя лісты. Хлопцы ж ягоныя, амаль мае ровеснікі Янка і Грыша, любілі пахваліцца падзячнымі лістамі ад імя Вяроўнага Галоўнакамандуючага, якія дасылаў іх бацька разам з франтавымі лістамі.

Цяпер толькі прыходзіцца здзіўляцца, колькі мы, перажыўшы ваенную навалу, не дарэжылі сваім жыццямі. Бо столькі знаходзілі небяспечных «цацак», якіх была спакуса не тое што памцаць, а і выпрабаваць на справе. Бедныя маці, зянятыя сваімі штодзённымі клопатамі пра кавалак хлеба, толькі вымушаны былі горка ўздыхаць і думаць: дзе яны прападаюць, неслухі, ці жывыя хаць?

Яны, бяздунныя рызыканы, ледзь не з самай ранцы выпраўляліся ў які-небудзь блізікі ці да-лекаваты лес. Там не складалася асаблівай цяжкасці адшукаць любява боепрыпасы: гранаты, снарады, патроны для карабінаў і пісталетаў, ракеты і дымавыя шапкі. Артылерыйскія снарады наўмысна лёгка аддзялялі ад гіпсаў, каб дастаць парыхавы зарад — у шаўкоўных машэчках ці ў выглядзе доўгіх «макароні», якія любілі падпальваць, наладжвалі сваёасоблівыя феверкі. Ішлі ў справу мінамётныя міны, каб здэманіраваць і дапамагчы рыбу ў рачуліцы, што працякала за вёскай.

Не стаў горкім урокам трагічны выпадак, што здарыўся з нашым равеснікам Анцікам. Калі той вазаўся з фаўстпатронам, спрабуючы дастаць зарад з трубкаў, якію заціснуў паміж ног, адбыўся выбух. Бедны Анцік, здольны гарманіст-самавучка, быў смяротна паранены і праз кую гадзіну памёр. Мы тады яшчэ заставаліся закладнікамі вайны. Яна знаходзіла, даганяла нас, як быццам мала было для яе людскіх ахвяр. Ледзь не забрала яна і старэйшага майго брата Паўла, на плечы якога лёг клопат па хатняй гаспадарцы. Суседскія хлопцы змайстравалі толавы зарад, маючы намер раздзяць рыбы. У апошні момант падзячнымі лістамі ад імя Вяроўнага Галоўнакамандуючага, якія дасылаў іх бацька разам з франтавымі лістамі.

Цяпер толькі прыходзіцца здзіўляцца, колькі мы, перажыўшы ваенную навалу, не дарэжылі сваім жыццямі. Бо столькі знаходзілі небяспечных «цацак», якіх была спакуса не тое што памцаць, а і выпрабаваць на справе. Бедныя маці, зянятыя сваімі штодзённымі клопатамі пра кавалак хлеба, толькі вымушаны былі горка ўздыхаць і думаць: дзе яны прападаюць, неслухі, ці жывыя хаць? Яны, бяздунныя рызыканы, ледзь не з самай ранцы выпраўляліся ў які-небудзь блізікі ці да-лекаваты лес. Там не складалася асаблівай цяжкасці адшукаць любява боепрыпасы: гранаты, снарады, патроны для карабінаў і пісталетаў, ракеты і дымавыя шапкі. Артылерыйскія снарады наўмысна лёгка аддзялялі ад гіпсаў, каб дастаць парыхавы зарад — у шаўкоўных машэчках ці ў выглядзе доўгіх «макароні», якія любілі падпальваць, наладжвалі сваёасоблівыя феверкі. Ішлі ў справу мінамётныя міны, каб здэманіраваць і дапамагчы рыбу ў рачуліцы, што працякала за вёскай.

Сям'і нашай, у якой было васьмёра дзяцей, пашанцавала: з някітрывым пажыткам знайшлі прытулак ва ўцалелай леснічоўцы, што стаяла на ўскраіне спаленай вёскі. Нашых жа аднаўсёкаўцаў даймаў усеагульны клопат: як займець хоць які дах над галавой? Надзея была ў асноўным на хлапечыя ды старэчыны рукі, бо працаздольныя мужчын мабілізавалі ў армію і яны змагаліся на фронце, які адкаціўся на захад. Стаў воінам-франтавіком і наш сусед па леснічоўцы дзядзька Пятрок, які час ад часу дасылаў скупныя лісты. Хлопцы ж ягоныя, амаль мае ровеснікі Янка і Грыша, любілі пахваліцца падзячнымі лістамі ад імя Вяроўнага Галоўнакамандуючага, якія дасылаў іх бацька разам з франтавымі лістамі.

Цяпер толькі прыходзіцца здзіўляцца, колькі мы, перажыўшы ваенную навалу, не дарэжылі сваім жыццямі. Бо столькі знаходзілі небяспечных «цацак», якіх была спакуса не тое што памцаць, а і выпрабаваць на справе. Бедныя маці, зянятыя сваімі штодзённымі клопатамі пра кавалак хлеба, толькі вымушаны былі горка ўздыхаць і думаць: дзе яны прападаюць, неслухі, ці жывыя хаць? Яны, бяздунныя рызыканы, ледзь не з самай ранцы выпраўляліся ў які-небудзь блізікі ці да-лекаваты лес. Там не складалася асаблівай цяжкасці адшукаць любява боепрыпасы: гранаты, снарады, патроны для карабінаў і пісталетаў, ракеты і дымавыя шапкі. Артылерыйскія снарады наўмысна лёгка аддзялялі ад гіпсаў, каб дастаць парыхавы зарад — у шаўкоўных машэчках ці ў выглядзе доўгіх «макароні», якія любілі падпальваць, наладжвалі сваёасоблівыя феверкі. Ішлі ў справу мінамётныя міны, каб здэманіраваць і дапамагчы рыбу ў рачуліцы, што працякала за вёскай.

Не стаў горкім урокам трагічны выпадак, што здарыўся з нашым равеснікам Анцікам. Калі той вазаўся з фаўстпатронам, спрабуючы дастаць зарад з трубкаў, якію заціснуў паміж ног, адбыўся выбух. Бедны Анцік, здольны гарманіст-самавучка, быў смяротна паранены і праз кую гадзіну памёр. Мы тады яшчэ заставаліся закладнікамі вайны. Яна знаходзіла, даганяла нас, як быццам мала было для яе людскіх ахвяр. Ледзь не забрала яна і старэйшага майго брата Паўла, на плечы якога лёг клопат па хатняй гаспадарцы. Суседскія хлопцы змайстравалі толавы зарад, маючы намер раздзяць рыбы. У апошні момант падзячнымі лістамі ад імя Вяроўнага Галоўнакамандуючага, якія дасылаў іх бацька разам з франтавымі лістамі.

Цяпер толькі прыходзіцца здзіўляцца, колькі мы, перажыўшы ваенную навалу, не дарэжылі сваім жыццямі. Бо столькі знаходзілі небяспечных «цацак», якіх была спакуса не тое што памцаць, а і выпрабаваць на справе. Бедныя маці, зянятыя сваімі штодзённымі клопатамі пра кавалак хлеба, толькі вымушаны былі горка ўздыхаць і думаць: дзе яны прападаюць, неслухі, ці жывыя хаць? Яны, бяздунныя рызыканы, ледзь не з самай ранцы выпраўляліся ў які-небудзь блізікі ці да-лекаваты лес. Там не складалася асаблівай цяжкасці адшукаць любява боепрыпасы: гранаты, снарады, патроны для карабінаў і пісталетаў, ракеты і дымавыя шапкі. Артылерыйск

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Открытого акционерного общества «Служ-Модуль» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже имущества (в комплексе) в составе:

Table with 4 columns: №, Наименование, Инв. №, Общ. пл., кв. м. Items include: Здание инженерно-бытового корпуса, Тепловые сети, Площадка асфальтобетонная, Погрузочно-разгрузочная площадка, Трансформаторная подстанция, Сети водопровода, Канализационная насосная станция, Остатки - площадка для мойки автомобилей, Топливно-заправочный пункт, Очистные сооружения дождевых стоков, Грядирица металлическая ККТ-35, Контрольно-пропускной пункт, Помещение на 2 этаже, Здание склада, Здание информационно-вычислительного центра, Автомонтажный корпус, Дренажная насосная станция, Сети канализации.

Указанные объекты расположены на земельном участке площадью 8,4478 га (предоставлен на право постоянного пользования) по адресу: Минская область, Слуцкий район, г. Слуцк, ул. 14 Партизан, д. 101. Земельный участок имеет ограничения в использовании: зона санитарной охраны поверхностных и подземных источников водоснабжения хозяйственно-питьевого назначения на площади 8,4478 га. Имущество сдается в аренду (сведения об арендаторах можно получить у продавца и организатора аукциона).

Начальная цена снижена на 55% и составляет с НДС - 35 255 488 160 бел. руб. Задаток 5% от начальной цены (1 761 774 408 бел. руб.) перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, УНП 690324015.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Фактические затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предыдущие извещения о проведении торгов опубликованы в газете «Звязда» от 14.11.2014.

Аукцион состоится 11.02.2015 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 09.02.2015 до 16.00 по аукционному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17.

26 января 2015 года в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Брестский завод бытовой химии»

- Повестка дня: 1. О сделках Общества. 2. О переизбрании членов Наблюдательного Совета Общества.

Местонахождение ОАО: г. Брест, ул. Белорусская, 51. Место проведения собрания: г. Брест, ул. Белорусская, 51 (кабинет директора).

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Брест, ул. Белорусская, 51 (кабинет юриста/консультанта) с 22 по 23 января 2015 года с 9.00 до 16.00 либо 26 января 2015 года по месту проведения собрания.

Начало регистрации участников собрания: 11.30. При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера - доверенность). Наблюдательный Совет. УНП 200050518

ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПОЛНЕНИЯ К ПРОЕКТНЫМ ДЕКЛАРАЦИЯМ по объекту «Застройка жилых кварталов с объектами социальной инфраструктуры в границах пр. Дзержинского - пр. Любимова - ул. Семашко (2 очередь строительства).

Жилой дом № 18 по генплану, опубликованным в газете «Звязда» № 243 от 27.12.2013, № 6 от 15.01.2014, № 41 от 05.03.2014, № 161 от 27.08.2014, № 171 от 10.09.2014, № 174 от 13.09.2014, № 194 от 11.10.2014

Застройщик - коммунальное унитарное дочернее предприятие «Управление капитального строительства Запад» в связи с реорганизацией коммунального унитарного дочернего предприятия «Управление капитального строительства Московского района г. Минска», проведенного на основании решения Мингорисполкома № 2719 от 23.10.2014, доводит до сведения заинтересованных лиц о внесении изменений и дополнений в проектные декларации «Застройка жилых кварталов с объектами социальной инфраструктуры в границах пр. Дзержинского - пр. Любимова - ул. Семашко (2 очередь строительства). Жилой дом № 18 по генплану», опубликованным в газете «Звязда» № 243 от 27.12.2013, № 6 от 15.01.2014, № 41 от 05.03.2014, № 161 от 27.08.2014, № 171 от 10.09.2014, № 174 от 13.09.2014, № 194 от 11.10.2014.

Сведения о застройщике: Коммунальное дочернее предприятие «Управление капитального строительства Запад» зарегистрировано Мингорисполкомом 05.01.2015 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 192400611.

Дополнительно для привлечения должников к строительству по договорам создания объектов долевого строительства для юридических лиц и граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, предлагаются 53 квартиры, в том числе:

- 7 (семь) однокомнатных квартир общей площадью от 45,36 до 45,56 кв.м на 1, 14, 15 и 21 этажах стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 600 долларов США;
- 5 (пять) двухкомнатных квартир общей площадью от 51,4 до 55,8 кв.м на 1, 12, 15, 21 и 25 этажах стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 550 долларов США;
- 4 (четыре) двухкомнатных квартиры общей площадью от 68,46 до 68,61 кв.м на 13, 15, 18 и 25 этажах стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 500 долларов США;
- 9 (девять) двухкомнатных квартир общей площадью от 70,72 до 71,12 кв.м на 9-12, 14, 15, 18 и 25 этажах стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 500 долларов США;
- 9 (девять) двухкомнатных квартир общей площадью от 75,46 до 75,66 кв.м на 9-15, 21 и 25 этажах стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 500 долларов США;
- 18 (восемнадцать) трехкомнатных квартир общей площадью от 93,5 до 93,8 кв.м на 12-19 и 21 этажах стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 400 долларов США;
- 1 (одна) четырехкомнатная квартира общей площадью 95,69 кв.м на 1 этаже стоимостью за 1 (один) кв.м общей площади в размере, эквивалентном 1 400 долларов США.

Условия оплаты - первоначальный взнос в размере 30% стоимости объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) банковских дней со дня регистрации договора создания объекта долевого строительства в Мингорисполком, оставшаяся сумма - до конца строительства в соответствии с графиком платежей, являющийся приложением к договору.

Стоимость 1 кв.м общей площади фиксируется в долларах США эквивалентом и остается неизменной в долларах США эквивалентом до окончания действия договора. Стоимость 1 кв.м общей площади квартиры указана без учета выполнения внутренних отделочных работ.

Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты.

Для заключения договоров необходимы: - паспорт и личное присутствие лица, с которым будет заключаться договор. Документы для заключения договоров будут приниматься с 19.01.2015. Прием заявлений осуществляется до момента набора необходимого количества заявлений, соответствующего количеству предквалифицированных квартир.

Если гражданин либо иной претендент на участие в долевом строительстве в течение 5 (пяти) календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своего неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и застройщик оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим претендентом.

Срок действия настоящей проектной декларации - до момента опубликования новой проектной декларации, которая отменяет действие настоящей. Более подробные сведения об объекте долевого строительства и ходе работ по строительству жилого дома можно получить по адресу: г. Минск, ул. Королья, 20, каб. 2, тел.: (017)220-06-85, (044)795-44-44. Сайт компании: www.ukis-m.by. УНП 192400611

ОСТРОШИЦКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ проводит аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания жилых домов

Table with 7 columns: № лота, Адрес земельного участка, Площадь, га, Наличие инженерных сетей, Начальная цена, бел. руб., Задаток, бел. руб., Расходы по изготовлению документации, бел. руб. Items include: д. Чуденичи, ул. Широкая, 11; д. Чуденичи, ул. Луговая, 2; д. Чуденичи, ул. Широкая, 10; д. Чуденичи, ул. Цветочная, 7; д. Чуденичи, ул. Широкая, 9.

Аукцион проводится 16 февраля 2015 года в 10.00 в здании Совета, документы принимаются ежедневно с 8.00 до 17.00 кроме субботы и воскресения, до 10 февраля 2015 года включительно. Задаток перечисляется на расчетный счет 3600819141101 в ЦБУ 611 ф-ла № 500 МУ ОАО «АСБ Беларусбанк», код 153001601. УНН 600537220. Код платежа 04901. Получатель - Острошицкий сельисполком. Победитель обязан в течение 10 дней после подписания протокола о результатах проведения аукциона внести плату за земельный участок и оплатить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона. Телефоны для справок: 8 01774 57621, 57635, 57636.

РУП «ЖИЛКОММУНТЕХНИКА» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ 17 февраля 2015 г. ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА, ПРИНАДЛЕЖАЩЕГО РУП «БЕЛПОЧТА»

Table with 7 columns: № лота, Наименование, местоположение и краткая характеристика имущества, Начальная цена продажи, бел. руб., Сумма задатка, бел. руб., Общая площадь, м², Коэф. от 0,5 до 3,0, Цель использования. Items include: Помещение на 2 этаже, расположенное в капитальном строении (инв. № 100/С-45930) - городское отделение связи, по адресу: Брестская обл., г. Брест, ул. Орловская, д. 24.

Предмет аукциона: Право заключения договора аренды РУП «Белпочта» не менее 3-х лет. Наименование арендодателя: РУП «Белпочта». Срок договора аренды: не менее 3-х лет.

Условия: 1. С победителем аукционных торгов в течение 10 рабочих дней будут заключены договоры аренды нежилых помещений. 2. Стоимость права заключения договора аренды должна быть выплачена продавцу в течение 3-х раб. дней с момента подписания протокола о результатах аукциона за вычетом задатка. 3. Возместить Организатору аукционных торгов расходы по их проведению в течение 3-х раб. дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Номер р/с для перечисления задатка: р/с 3012105618108 в рег. дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» по г. Минску, код 369, УНП 102353509. Аукцион состоится 17 февраля 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325.

- Для участия в аукционе необходимо предоставить: 1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение о правах и обязанностях с Филiales «Центр «Белфининтервентизация». 2. Заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка на расчетный счет организатора торгов. 3. Юридическим лицам - резидентам Республики Беларусь - копию документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица; представителю юридического лица - доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица). 4. Юридическим лицам - нерезидентам Республики Беларусь - легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе); представителю юридического лица - доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица). 5. Индивидуальным предпринимателям - копию документа, подтверждающего государственную регистрацию индивидуального предпринимателя - доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица). 6. Физическим лицам - представителю физического лица - доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность данного представителя. 7. При подаче документов на участие в аукционе физическое лицо, представитель физического и юридических лиц, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Размер штрафных санкций, предусмотренных Указом Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 (в ред. Указа Президента Республики Беларусь от 11.12.2009 г. № 624, от 23.09.2011 г. № 431, от 10.01.2013 г. № 14), составляет 10 базовых величин. Последний день приема заявлений - 16 февраля 2015 г. до 17.00. Контактные телефоны: 8 (0162) 23 92 59, 21 88 81.

Страховой полис по добровольному страхованию от болезней и несчастных случаев на время поездки за границу (CORIS) формы 2PH серии ПТ № 0535694 страховой компании ZACO «Промтрансинвест» считать недействительным в связи с утерей.

Утерянный представительством Белгосстраха по Советскому району г. Минска бланк полиса по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2PH, 2РП серии БЛБ № 0997724 считать недействительным. УНП 100122728

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» 30 января 2015 г. проводит повторный открытый аукцион № 03-А-15 на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Минске

Вид аукциона: открытый (на повышение начальной цены). Предмет аукциона: право заключения договора аренды земельного участка. Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462. На торги выставляется право аренды на 5 лет 6 земельных участков для строительства объектов недвижимости в г. Минске:

Table with 9 columns: № предмета аукциона, Месторасположение земельного участка, Кадастровый номер земельного участка, Площадь, га, Целевое назначение земельного участка/назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества, Начальная цена аукциона (бел. руб.), Сумма задатка (бел. руб.), Расходы на подготовку документации для проведения аукциона (бел. руб.), Отдельные условия. Items include: ул. Кижевцова; ул. Ромашкина - ул. Авиации (микрорайон Сокол); ул. Ромашкина (микрорайон Сокол); В районе пересадочного узла «Восточный» - станция метро «Пролетарская»; В районе пересадочного узла «Восточный» - станция метро «Пролетарская»; ул. Бабушкина (пром.узел Колядичи).

* Возмещение потерь сельскохозяйственного производства осуществляется в суммах, с учетом нормативов действующих на дату их фактического возмещения, а также соответствующего уровня инфляции. Сведения о наличии инженерных коммуникаций на указанных земельных участках и их характеристики содержатся на плано-картографических материалах в составе земельно-кадастровой документации. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории участков осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Минским горисполкомом).

Условия, предусмотренные в решениях Мингорисполкома в отношении всех земельных участков: проектирование вестей в границах предоставленного земельного участка с учетом технических условий на инженерно-техническое обеспечение объекта и заключений согласующих организаций;

внесение в срок с даты государственной регистрации прав и ограничений (обременений) прав на представляемый земельный участок приступить к разработке проектно-сметной документации;

не позднее 2 лет со дня утверждения акта выбора места размещения земельного участка для строительства объекта, разработать и утвердить в установленном порядке проектно-сметную документацию на строительство объекта в полном объеме; обеспечить пользование предоставленным земельным участком в соответствии с целевым назначением и условиями его предоставления.

Аукцион состоится 30 января 2015 г. в 16⁰⁰ по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Для участия в аукционе необходимо: внести задаток (задатки) не позднее 26 января 2015 г. в вышеуказанном (графа 7 таблицы) размере (в случае участия в торгах в отношении нескольких земельных участков - задаток вносится для каждого из предметов аукциона), перечисляемый на расчетный счет № 364100000016 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка - 795, УНП - 100890830, назначение платежа - 04002, купальня - главное финансовое управление Мингорисполкома (задатки вносятся в белорусских рублях в суммах согласно настоящему извещению);

представить в УП «Минский городской центр недвижимости» - организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков), с отметкой банка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) в установленной форме, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования;

дополнительно представляется: гражданским - копии документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем - копия свидетельства о государственной регистрации индивидуально-предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представителем гражданина или индивидуального предпринимателя - нотариально удостоверенная доверенность;

представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь - доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий личность должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица - легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до даты подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованием в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык; легализованные в установленном порядке доверенности или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовом состоянии лица, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованием в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем иностранного гражданина - легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовом состоянии лица, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией;

с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Прием документов, консультаций по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляется по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 6, с 15 января 2015 г. по 26 января 2015 г. включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 18.00 (по пятницам до 16.45).

Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия не менее двух участников. Победителем торгов по каждому предмету аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Победитель аукциона либо единственный участник не состоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка, как единственный, подавший заявление на участие в аукционе, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся, до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка обязан:

внести плату за предмет аукциона (часть платы - в случае предоставления расщерики ее внесения); - возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона; - выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику не состоявшегося аукциона; - возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы, связанные с изъятием и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись и оплачивается по предоставляемому организатором аукциона счету-фактуре.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком на основании решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику не состоявшегося аукциона и

ЗАПРАШАЕМ РАЗМЯСЦЬ РЭКЛАМУ Ў ГАЗЕЦЕ «ЗВЯЗДА» Тэл./факс: (8 017) 287 17 79, 292 04 52. E-mail: reklama@zviazda.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА, НАХОДЯЩЕГОСЯ В СОБСТВЕННОСТИ ОАО «ГРОДНЕНСКАЯ ОБУВНАЯ ФАБРИКА «НЕМАН»

Изолированное помещение с инв. № 400/D-150913 (столовая), 2 этажа, железобетонный каркас с железобетонными панелями, общей площадью 2953,9 кв.м, 1977 г.п. В изолированном помещении часть площадью (920,3 кв.м.) сдается в аренду: арендатор ООО «МатиЗ», договор аренды до 01.12.2018 года.

Местонахождение имущества: Гродненская обл., г. Гродно, ул. Гагарина, д. 41-1. Имущество расположено на земельном участке площадью 0,4389 га с кадастровым номером 44010000001000524, назначение - для эксплуатации и обслуживания здания столовой.

Начальная цена: 12 187 200 000 рублей с учетом НДС. Сумма задатка 3%. 365 616 000 рублей.

Сведения о продавце: ОАО «Гродненская обувная фабрика «Неман», г. Гродно, ул. Советских Пограничников, 95, тел. 8(0152) 52 04 00.

Сведения об организаторе торгов: Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел.: 8(0152) 77 23 79, 74 49 11.

Номер счета организатора торгов для перечисления задатка: р/с 3015575033025 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код 739, УНП 500481906.

Срок заключения договора купли-продажи: В течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания протокола о проведении торгов. Условия оплаты: Определяются по согласованию победителя торгов с продавцом при заключении договора купли-продажи.

Торги состоятся 29 января 2015 года в 12.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8.

Срок подачи документов для участия в торгах: по 23 января 2015 года включительно до 16.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8.

Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.ficentr.by.

Дополнительная информация по телефону на г. Гродно: 8(0152) 772379, 744911. Предыдущие извещения о проведении торгов опубликованы в газете «Звязда» № 192 от 09.10.2014 г., № 216 от 14.11.2014 г., № 231 от 05.12.2014 г.

Утерянные полисы страховой компании ZACO «Промтрансинвест» по добровольному страхованию от болезней и несчастных случаев на время поездки за границу формы 2PH, 2PH серии БА № 0669994, 0669995, 0669997, 0669999, 0687007, 0687098, 0687099, 0687100, 0682903, 0688595; страховой полис по гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии БА № 0004223; квитанции о приеме наличных денежных средств формы 1-С/У №№ 8501893, 8515155, 8503965, 8504327, 4146613, 8501623 считать недействительными. УНП 100057923

Кантрамарка

Ад усяго Чэхава вам застаецца часціна... мовы

Тым, хто пачынае вучыць замежную мову, ці мамам, дзеці якіх толькі-толькі пачынаюць чытаць, часта прапануюць карыстацца наступным прыёмам. Напісаць на папярковых цэтліках назвы рэчэй (стол, акно, канапа) і прычыпіць іх да адпаведных прадметаў. Словы штодня будуць трапляцца на вочы — і гэта паспрыяе паліпашэнню тэхнікі чытання, узбагачэнню слоўнікавага запаса. Рэжысёр Іскандэр Сакаев паставіў у Беларускім дзяржаўным маладзёжным тэатры «Чайку» Чэхава і пацвердзіў, што для стварэння постдраматычнага тэатра гэты прыём таксама прыдатны.

Праца рэжысёра з тэкстам, яго імкненне разняць п'есу Чэхава на асобныя словы і вызначаць пэўнае месца ў шэрагу «Чаек», што ў апошнія гады бачыў тэатральны Мінск. Згадка-пералік пераканана падкрэслівае, што знайсці арыгінальнае рашэнне, каб патрапіць у гэты шэраг, няпроста. Тут і лягчэйша «Чайка» паказаць ляльшчыкам з лустраным вобразам Трыгорына — Трэплева ў выкананні Александра Янушкевіча. І «Чайка» на адкрытым паветры Валерыя Анисенкі. І сюррэалістычная літоўская «Чайка» Ёнаса Вайткусэ, паказаная падчас апошняй «Панарамы». І адзін з самых нашумелых спектакляў «ТэАрту-2014» — «Чайка» яшчэ аднаго вядомага літоўскага рэжысёра Оскараса Каршунюса, дзе героі нібыта

выйшлі з залы і адначасова знаходзяцца на сцэне незалежна ад таго, якую дзею паказваюць.

Для Іскандэра Сакаева галоўнай дзеючай асобай «Чайкі» стаў тэкст п'есы. Рэжысёр свядома выйшаў з пазіцыі, калі стваральнікі спектакля выбіраюць: ці падпарадкавацца дыктату п'есы, ці падначаліць дзеянне і тэкст дыктату ўласным свядомасці, густу ды разуменню ідэі твора. Сакаев выступае, хутчэй, у ролі навукоўца-эксперыментатара, які сутыкнуўся з невылучанай матэрыяй (тэкстам) і для таго, каб нешта зразумець, спрабуе разняць яе на часткі часткі (словы). Гэта заўважна ўжо з назвы спектакля «Чэхаў. Камедыя. Чайка». За назвай хаваюцца падпісаныя рэчы: праход паміж сцэнай і першым шэрагам залы засланы чорным поліэтыленам, на які прычэпылі цэтлік «возера». Таксама падпісаныя героі: на спінах чорных пінжакоў большасць персанажаў укавана, што ёсць хто: Сорын, Трыгорын, Шамраў. Эфект разняцця тэксту падтрымлівае афэктывная манера трымання акцёраў на сцэне. Змяняе структуру чэхаўскага тэксту і ўвядзенне трох маналагоў — Якава, пакаёўкі і повара, што прамаўляюцца, хутчэй, не ад асобы герояў, а ад асобы акцёраў; і ўвядзенне ў гукавую партытуру спектакля (якая, дарэчы, выключнае выкарыстанне нааграма) беларускай народнай песні «Ой, сівы конь бяжыць».

З чэхаўскай «Чайкі» Іскандэр Сакаев стварыў «пейзаж тэксту» (такім тэрмінам тэатрытык постдраматычнага тэатра Хан-Ціс Леман вызначае спалучэнне тэксту, голасу

і шуму ў вызваленай ад сэнсавай першаасновы драматургіі). Але ўсё ж такі пакінуў на ім ланцужок сэнсавых выслаў. Так, напрыклад, менавіта сэнсавы складнік дазваляе нам вызначыць, што Любоў Пукіта, якая выконвае ролю пакаёўкі, прамаўляе маналаг ад свайго імя, а не ад імя персанажа. Менавіта сэнс таго, што адбываецца на сцэне ў фінале спектакля, пераканвае: «Чайка» Маладзёжнага тэатра — гэта гісторыя Трэплева (Дамітрый Багаслаўскі), маладога неспаспяховага чалавека, якога не кахаюць. Канчаткова гэта становіцца зразумелым, калі Трэплеў фізічна не можа рухацца пасля сыходу Зарэчнай і літаральна выпяўзае са сцэны на рукаў, прамаўляючы: «Нядобра, калі хто-небудзь сустрэне яе ў садзе і потым скажа маме. Гэта можа зашуміць маму...»

Істотным недахопам пейзажу тэксту з'яўляецца фізічнае існаванне акцёраў: тое, як часам прамаўляюцца словы, рухаюцца целы. Лагічная сістэма асваення тэатральнай прасторы і існавання ў ёй цела, пэўны рытм — неабходныя складнікі формы, выбранай рэжысёрам. Аднак заўважна праўляюцца яны толькі ў другой дзеі: пачынаючы ад праходу Сорына, якога перасоўваюць, як ляльку, і трапецавіднай мізансцэны з крэсламі ды заканчваючы размовамі Ніны і Канстанціна, дзе вобраз Зарэчнай падвойваецца і героі «расчэрчваюць» сцэну прамымі лініямі рухаў. Першая дзея, на жаль, не пакідае цэласнага ўражання. Манера трымання акцёраў часта не спрыяе таму, каб іх целы былі здольныя перадаць прыхаваную падсвядомую энергію тэксту, якая павінна ўзнікнуць у процівагу часткавага знікнення сэнсу словаў. Не ўзнікае і часам неабходнай ілюзіі, што з целаў акцёраў да глядачоў звяртаецца нейкі чужы гэтым целам чалавек.

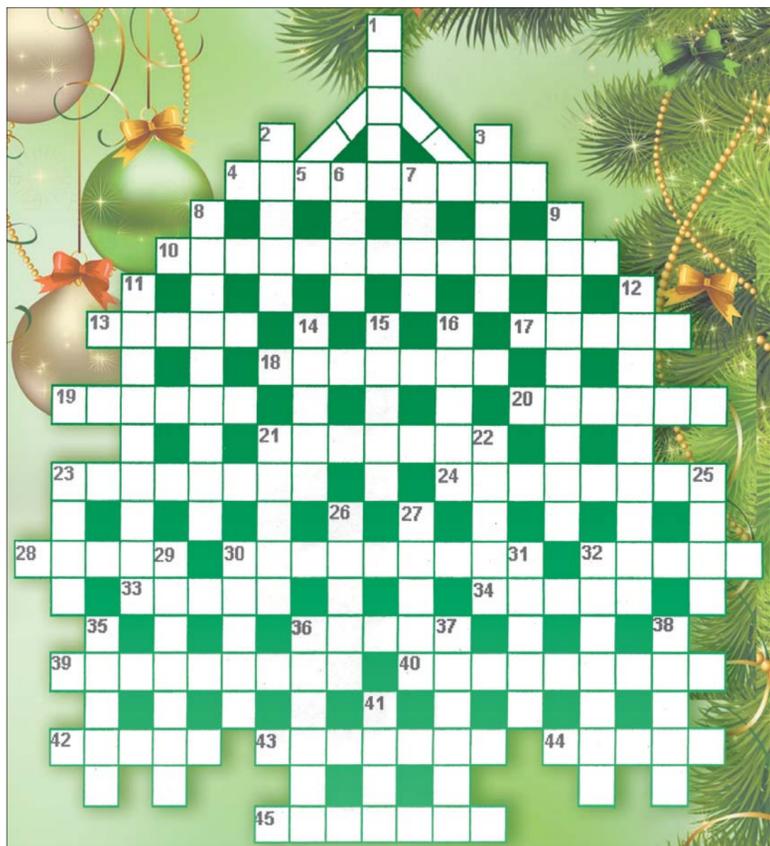
Пры ўсіх недахопах сістэмы трымання акцёраў у прасторы спектакля варта зазначыць, што з'яўленне яшчэ адной «Чайкі» ў Мінску ў значна большай ступені станоўча падае, чым адмоўна. Па-першае, рэжысёр прапанаваў разглядаць тэкст як сістэму сэнсаў, якую нельга цалкам спазнаць і асвоіць, і гэтым далучаецца да новай тэатральнай эстэтыкі постдраматычнага тэатра. Ну, а па-другое, «Чайка» — добры працяг працэсу вяртання Маладзёжнаму тэатру колішнай увагі да сябе тэатральнай супольнасці, які распачаўся «Казіным востравам» Уга Бэці ў пастаноўцы ўсё таго ж Іскандэра Сакаева ды «Палкоўнік-Птушкай» Хрыста Бойчова (рэжысёр Сяргей Анцалевіч). Хочацца спадзявацца, што выхад з рэканструкцыі і засяленне ва ўласны будынак актывіруюць творчыя пошукі і эксперыменты.

Алена МАЛЬЧЭУСКАЯ

Якаў (Дзяніс Аўхарэнка), пакаёўка (Любоў Пукіта), повар (Іван Трус).

У ДОБРЫ ШЛЯХ, 2015-ы!

Па гарызанталі: 4. Радзіма Снежнай каралевы. 10. Уласцівасць характару падчырыцы — герані рускай народнай казкі «Марозка». 13. Жывёліна, якую ў Польшчы вазілі па паселішчы ў час рытуальнага каляднага шэсця. 17. Выкананне смала хвойных дрэў, ужываецца для вырабу розных аздаб. 18. Прарок, у дзень ушанавання якога (18 студзеня) гаспадар вывешваў над варотамі венік, каб адпудзіць галодную ведзьму. 19. У даўнейшы час — варажбінная кніга. 20. Расійскі акцёр і тэлеведучы, выканаўца адной з ролі ў навагодняй кінакамедыі «Ёлкі». 21. Дзіцячы танец-гульня. 23. Уладзімір Нахабцаў як адзін з галоўных стваральнікаў фільма «Іронія лёсу, або З лёгчай парай». 24. Белая круглая булачка з кругога прэснага цеста, выкарыстоўваецца ў абрадах праваслаўнага набажэнства. 28. Любімае месца дзіцячых зімовых забаў. 30. Від навагодняга віншавання, што ўпершыню з'явіўся ў Беларусі больш за 150 гадоў назад. 32. У фігурным катанні на каньках — асабліва складаны прыём. 33. Краіна ў Паўднёвай Азіі, дзе ў навагодняе свята асабліва папулярныя спаборніцтвы па стральбе з лука. 34. Абаважковы атыбут традыцыйнай сямейнай і каляднай абрадаўнасці ў беларускай. 36. Паштовыя каардынаты галоўнай рэзідэнцыі беларускага Дзеда Мароза. 39. Аселя наземная птушка з фазанавых, зімой у пошуку корму трымаецца дарог, жывёлагадоўчых памяшканняў у вёсках. 40. Прадмет амуніцыі «дэзда» — аднаго з персанажаў у гурце калядоўшчыкаў. 42. Халодная страва з нарэзанай кавалачкамі гародніны, мяса і іншых прадуктаў, палітых соусам. 43. Фантастычная асоба, што ў старажытных павер'ях беларусаў усавабляла зым. 44. Установа, дзе з асаблівай радасцю чакаюць Дзеда Мароза і Снягурку. 45. Пастаноўшчык кінакамедыі «Карнавальная ноч».

Па вертыкалі: 1. Святая, у дзень ушанавання якой (18 лютага) асвятляў і царкве хлеб з крупінамі солі. 2. Самы высокі горны масіў у Карпатах, цэнтр зімовага спорту. 3. Пастаянны спадарожнік «казы» ў калядных абрадавым паходзе. 6. Геранія рамана І. Шамякіна «Снежныя зімы». 7. Навагодняя паклажа Дзеда Мароза. 8. Каб атрымаць яго ад казанчай казы, нарвежскія дзеці ў навагоднюю ноч кладуць у чаравік сухія каласкі ауса. 9. Аўтар праграмы святковага спектакля. 11. Выканаўца адной з галоўных роляў у кінакамедыі А. Баброва «Навагодні дэтэктыў». 12. Патрыярх у Грузінскай праваслаўнай царкве. 14. Вялікі перадсвяточны гандаль пад адкрытым небам. 15. Трапічны плод, традыцыйны ў навагоднім фруктовым наборы грэкаў. 16. Густы адвар, прыгатаваны з лекавых траў. 21. Краіна ў Азіі, жыхары якой святкуюць Новы год па мясцовым календары на працягу 15 дзён. 22. Жанр твора М. Лермантава «Маскарад». 23. Егіпецкі бог; у новы год яго статуя цэлы месяц плавае ў лодцы па рацэ Ніл. 25. Аліўкавы тлушч, што выкарыстоўваецца ў царкоўным жытку. 26. Выратавальніца хлопчыка Кая з палону андэрсанаўскай Снежнай каралевы. 27. Адзёжнае каталіцкага святара. 29. Прадмет жаночага ўбору, які некалі спраўлялі для святковага выхаду з даматканнай тканіны. 30. Розыгрыш навагод-

няй латарэі. 31. Сімвал хрысціянскай веры, аб'ект рэлігійнага ўшанавання. 32. Вядомы даследчык беларускага народнага календара. 35. Паселішча паблізу Дзіканькі, дзе ў ноч перад Калядамі адбываюцца неверагодныя гісторыі, апісаныя М. Гогалем. 36. Аздаба ўбору Снягуркі. 37. Дрэва, галінкі якога японцы абважкова дадаюць у святочны букет. 38. Валена рыба, што нарыхтоўваецца ў запас жыхарамі Поўначы і Далёкага Усходу. 41. Адна з асноўных страў на Вялікую кучку. Па дудзе: 5. Транспарт, на якім прыбывае на навагодняе свята нідэрландскі чараўнік Сінтар Клаас. Склаў Іосіф КАРПЫЗА, г. Лясны.

Крынічка

«Цяпла тут і лесу невялічка Травай заросшая крынічка», Якуб КОЛАС.

Насенне вялікай групы раслін не здольнае даваць усходы адразу пасля збору, бо іх зародкі знаходзяцца ў стане глыбокага фізіялагічнага спакою. Пэрыяд спакою звязаны са зменай параў года і ўмоў надвор'я.

Напрыклад, у многіх раслін умеранага клімату насенне «спіць» на працягу ўсёй восні і зімы. Калі б яны прараслі адразу пасля асынавання, то далікатныя усходы загінулі б ад марозаў. Стан спакою забяспечвае спецыяльныя рэчывы, якія змяшчаюцца ў насенні і запавольваюць развіццё зародкаў. Іх называюць блакатарамі або інгібітарамі росту. У раслін умеранай зоны падчас зімоў пад уздзеяннем нізкіх тэмператур колькасць інгібітараў паступова зніжаецца. Адначасова павялічваецца колькасць стымулятараў росту, якія забяспечваюць развіццё зародка.

Так адбываецца ў прыродзе. Пры вырошчванні раслін на садовым участку мы збіраем насенне і захоўваем яго дома. Пад зіму семя рэдка. Альбо вясной куплем насенне ў краме і адразу высеем яго ў грунт. Насенне многіх дэкарватывных культур не ўзыходзіць, і мы вінаваты ў гэтым вытворцаў. На самой справе насенне не ўзыходзіць таму, што яно не прайшло належнай падрыхтоўкі да прарастання. Інгібітары не разбураны, і насенне працягвае знаходзіцца ў стане спакою. Часцей за ўсё яго гіне, хоць можа прарасці праз год. Выснова: насенню неабходна стварыць умовы, блізкія да натуральных, каб пад уздзеяннем холаду перапыніць перыяд спакою і забяспечыць аптымальныя умовы для развіцця. У гэтым і заключаецца задача стратыфікацыі.

СТРАТЫФІКАЦЫЯ НАСЕННЯ

Фактычна мы «падманваем» насенне, ствараючы яму штучную зіму. Звычайна на пакуначку з насеннем пазначана, што патрабуецца стратыфікацыя. Усё насенне можна ўмоўна падзяліць на 3 групы: — Не патрабуе стратыфікацыі; — Патрабуе цёплай ці камбінаванай стратыфікацыі; — Патрабуе халоднай стратыфікацыі.

Да першай групы адносяцца насенне раслін, якія растуць у трапічным поясе і паўднёвых раёнах, дзе ніколі не бывае халоднай зімы. А таксама насенне, якое спеў у першай палове лета і ўжо да восні дае усходы. Такому насенню патрабуецца мінімальна перадпасяная падрыхтоўка — замочванне на працягу сутак. Многія паўднёвыя расліны маюць вельмі кароткі перыяд спакою і праходзяць яго падчас захоўвання насення да пасеву. Таму цэпалюбівае гародніна, такая як тамат, перац, баклажан, гарбузовыя культуры і іншыя, не мае патрэбы ў стратыфікацыі.

Да другой групы, які правіла, адносяцца некаторыя насельнікі субтропікаў — рэгіёнаў, дзе зіма даволі мяккая. Насенне пасля замочвання (перад халоднай стратыфікацыяй) змяшчаюць на цёплую стратыфікацыю, гэта значыць, вытрымліваюць пры тэмпературы +15–20°C на працягу аднаго — двух месяцаў. Такім спосабам для насення імітуюць змену параў года. Прыкладам такіх раслін могуць быць ціс, падуб, некаторыя віды клёнаў.

Да трэцяй групы адносяцца ўсе расліны, якія растуць за межамі трапічнага пояса — гэта значыць, там, дзе зіма (няхай і цёплая) з'яўляецца нармальнай з'явай.

У гэтага насення ёсць выражаны перыяд спакою, і стратыфікацыя патрэбна, каб яго абудзіць. Гэта самая шырокая група раслін, і большасць з іх — віды умеранага клімату. Пасля замочвання насення патрэбна халодная стратыфікацыя — вытрымліванне пры нізкай тэмпературы (0–+5°C) ад аднаго да шасці месяцаў.

Ёсць і такія расліны, якім неабходна прайсці абодва віды стратыфікацыі: спачатку цёплую, а затым — халодную. Гэтую працэдуру пачынаюць за 3–4 месяцы да пасеву.

Насенне на чатыры дні змяшчаюць у мяшчочкі з марлі альбо ў капронавую панчоку, завязваючы і прымацаваўшы этыкетку. Першыя тры сутак іх трымаюць у вадзе, перыядычна яе змяняючы, а затым — у ружовым раствору марганцовкі.

Пасля гэтага мяшчочкі з насеннем, акуратна расправіўшы, кладуць у скрыню з субстратам — торфам, мохам або напаленым пяском. Гэтым жа субстратам іх прысыпаюць. Ён павінен быць вільготным як знізу, так і зверху.

Скрыню з насеннем да пасеву ставяць у халодны склеп. Напрыклад, чараміца праходзіць стратыфікацыю 80–100 дзён пры 0–3°C.

Калі насення няшмат, для стратыфікацыі лепш узяць прасяяны і напалены пясок у суадносінах 3:1. Тады яго можна насыпаць у мяшчочкі з насеннем.

Іх укладваюць у кантэйнер і захоўваюць у халодніку пры 0–5°C. Раз на тыдзень насенне вымаюць, 10 хвілін праветраваюць, сочаць, каб яно не запляснела і не перасохла. Бліжэй да вясны мяшчочкі можна закапаць у снег.

Рэгулярна правяраць насенне трэба і таму, што некаторыя віды раслін не маюць патрэбы ў працяглай стратыфікацыі, і іх насенне можа прарасці ўжо ў халодніку. Калі такое адбылося, яго неадкладна або высейваюць з глебы з грунтам на паверхню глебы ў скрынячцы і разраўноўваюць.

Пасля заканчэння перыяду стратыфікацыі насенне, калі яно яшчэ не прарасло, можна замачыць у стымулятары росту (эпін, цыркон), пасля чаго высейваюць. Прараслае насенне ні ў якой дадатковай апрацоўцы не мае патрэбы.

Час халоднай апрацоўкі — ад 30 да 200 дзён. Для многіх відаў насення «ператрымка» ў холадзе не страшная, наколькі яно прарастае толькі вясной, аказаўшыся ў спрыяльных умовах. Часам насенне, якому патрабуецца халодная стратыфікацыя, можа прарасці і без вытрымлівання пры паніжанай тэмпературы. Але яго лепш узыдзіць пасля знаходжання на працягу месяца пры нізкай тэмпературы.

Угнаенні для хатніх раслін

Кветкі заўсёды ствараюць камфорт і ўтульнасць. Калі ў вас дома шмат раслін, то вы ведаеце, што іх трэба даглядаць. І для таго, каб кветкі радавалі, іх трэба ўгнаюваць. А ўгнаюваць лепш за ўсё не пакупнай хіміяй, а натуральнымі сродкамі.

Існуюць натуральныя ўгнаенні, якія добра выкарыстоўваюць для пакаёвых раслін.

1. Вельмі добра расліны падкармліваць цукрам, бо ў цукры змяшчаецца глюкоза і фруктоза. Глюкоза для раслін служыць крыніцай энергіі. Для падкармі насіцьце раўнамерна на паверхню зямлі 1 ч. лыжку цукру і пасля гэтага паліце кветкі. Праводзіць такую падкармку трэба раз на тыдзень.
2. Пакаёвыя кветкі не любяць кіслую глебу, і справіцца з гэтым дапаможа зубная паста. Выцісніце ў 1 літр вадзіцы 30 мл зубной пасты і паліце расліны. Гэта яшчэ і добрая падкармка, бо кальцый трапіць прама ў глебу і падсілкуе карані.
3. Расліны вельмі любяць крухмал, таму, варачы бульбу, не вылівайце вадзіцы, а выкарыстоўвайце яе для паліва пакаёвых раслін.
4. Дадавайце выкарыстаную каву ў глебу ў зямлю для пакаёвых раслін. Кава змяшчае шмат азоту, а расліны яго вельмі любяць. Толькі не залівайце расліны пасля дабаўлення кавы, каб азот размеркаваўся раўнамерна. Да таго ж кавявая гушка робіць глебу рыхлай, што таксама карысна для раслін.

СЁННЯ

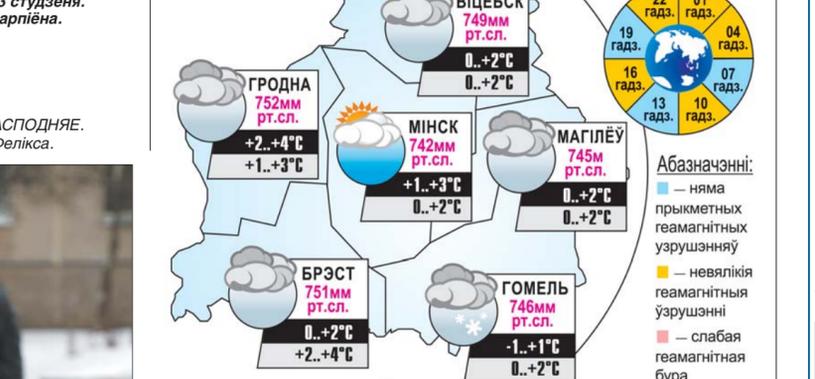
Месяц
Апошняя квадра 13 студзеня.
Месяц у сусор'і Скарпіёна.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.21	17.16	7.55
Віцебск	9.17	16.59	7.42
Магілёў	9.11	17.06	7.55
Гомель	9.00	17.10	8.10
Гродна	9.35	17.33	7.58
Брэст	9.28	17.41	8.13

Імяніны
Пр. АБРЭЗАННЕ ГАСПОДНЯЕ.
К. Марыны, Ніны, Фелікса.

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА	+1...+3°C	КІЕЎ	0...+2°C	РЫГА	+1...+3°C
ВІЛЬНЮС	+1...+3°C	МАСКВА	0...+2°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ	0...+2°C

УСМІХНЕМСЯ

Добрая зіма. Даджы цёплыя.
— Дарагі, у мяне добрая і дрэнная навіна.
— Давай з добрай.
— Нам зробіць зніжку ў аўтасэрвісе.

Тры стадыі гатоўнасці бульбы.
1. Сырая.
2. Яшчэ крыху і будзе гатовая.
3. Блін, зноў падгарзла.

— Дарага, я дзіця з садка прывёў!
— Цудоўна, як назавём? Наш дык у школе вучыцца...

Адзіночны жанчыны не любяць спартыўнае слова «нічыя».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧУК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а.

ТЭЛЕФОНЬ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыйны — 287 18 64, падлікі і распытоўвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзяленні за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для заротатаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адлюскваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку»» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.849. Індэкс 63850. Зак. № 214.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
13 студзеня 2015 года.